

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

ANTRADIENIS – TUESDAY, JULY – LIEPOS 29, 2014 • Vol. CV Nr. 88 Kaina 1 dol.

4545 WEST 63rd STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629

PERIODICALS

NEWSPAPER – DO NOT DELAY – Date Mailed 07-28-2014

ŠIAME NUMERYJE:

Laisvės sargyboje – 4 psl.

J. Vilcha ir jo fondas – 6 psl.

DRAUGAS

Mano laikraštis
nuolatinis,
patikimas,
mus rišantis.

Praejus lygiai 100 metų po Pirmojo pasaulinio karo, fotografas Peter Macdiarmid sumontavo nuotraukas, kuriose pavaizduota, kaip Europa atrodė prieš 100 metų ir dabar. Miestelio Arras rotušė, Prancūzija i.huffpost.com.

Pirmasis pasaulinis: tragedija ir naujovės

EGIDIJUS VAREIKIS

Šią vasarą pasaulis įvairiomis formomis mini Pirmojo pasaulinio karo pradžią. Mini įvairiai – nuo nesantaiką keliančio paminklo teroristui (o gal laisvės kovotojui?) Gavrilo Princip Sarajeve, iki baisios statistikos, publikacijų skelbimo, primenančių karo aukas, kapų ir atminimo vietų lankymo.

Politikai sako, kad karą sukėlė didžiavalstybinės ambicijos, politikos klaidų ir nepamatuotų sprendimų virtinė, tačiau tie patys politikai pripažįsta, kad pokario sprendimus projektavo taip, kad šis karas būtų paskutinis pasaulio istorijoje.

Kita vertus, praėjus šimtui metų galima objektyviau pažvelgti, kokios Pirmojo pasaulinio karo viltys išsipildė, kokios ne, bei ką gi naujo – technologijai, menui, galiausiai ir mūsų papročiams davė šis konfliktas.

Populiarus dienraštis „Wall Street Journal“ neseniai paskelbė išsamų straipsnį apie gausybę dalykų, dėl kurių atsiradimo ir įsitvirtinimo turime dėkoti... karui.

Suprantama, kad karas, visų pirma, pakeitė iki tol galiojusią pasaulio tvarką, pagal kurią už tarptautinį saugumą buvo atsakingos didžiosios valstybės, kurias, nors ir su išlygomis, galima vadinti imperijomis. Karas baigėsi ne tik vienos ar kitos valstybės pralaimėjimu.

– 2 psl.

Lėktuvo numušimas gali būti laikomas karo nusikaltimu

Ženeva (ELTA) – Jungtinių Tautų (JT) aukščiausioji žmogaus teisių komisarė Navi Pillay pareiškė, kad „Malaysia Airlines“ 17-ojo reiso lėktuvo numušimas virš Ukrainos gali būti prilygintas karo nusikaltimui.

„Šis tarptautinės teisės pažeidimas esamomis sąlygomis gali būti laikomas karo nusikaltimu, – teigė JT pareigūnė. – Svarbiausia, kad būtų atliktas greitas, nuodugnus, efektyvus ir nepriklausomas šio įvykio tyrimas“.

Nors separatistai pažadėjo netrukdyti tarptautinių ekspertų komandai dirbti šalia nukritusio orlaivio nuolaužų, savaitgalį olandų ir australų pareigūnai negalėjo pasiekti avarijos vietas dėl vykstančių karinių veiksmų.

– 3 psl.

Nyderlandų užsienio reikalų ministras Frans Timmermans atvyksta į šalies ambasadą Ukrainos sostinėje Kijeve. EPA–ELTA nuotr.

Kariai yra žmonės: taikoje tu niekas neabejoja, kare to niekas neatsimena – C. Vigil

Pirmasis pasaulinis: tragedija ir naujovės

Londonas

Atkelta iš 1 psl.

Su jo pabaiga tradicinį XIX amžiaus imperializmą pakeitė demokratinės valstybės, kurias konsolidavo nebe monarchinės dinastijos, bet veikiau etninis faktorius. Europos žmonės pajuto, kad svarbiau būti suomiais ar italais, o ne kokios nors, kad ir galingos imperijos valdiniais.

Parlamentinė demokratija, kokios mokėmės iš vadovėlių, iš tikrųjų yra ne senos britų monarchijos ar JAV valstybės tėvų išradimas, o realus Pirmojo pasaulinio karo rezultatas. Kartu su parlamentine demokratija į politikos areną atėjo moterys, gavusios lygias rinkimų teises, kurias joms kur kas anksčiau suteikė naujų demokratiškesnių valstybių (ir Lietuvos) įstatymai, negu senųjų. Demokratija tapo skambiu žodžiu.

Senosios imperijos išnyko arba sunyko. XIX amžius buvo britų imperijos amžius. Net ir laimėjusi karą, ji neatlaikė konkurencijos prieš kur kas dinamiškesnes Jungtines Amerikos Valstijas. Galima sakyti, kad ši šalis tobuliausiai išnaudojo geopolitines galimybes ir iš vidutinių galimybių fermerių šalies tapo supervalstybe.

Jei demokratiją galima laikyti laimėjusių ideologija, tai pralaimėjusieji irgi sukūrė savąsias – komunizmą ir fašizmą. Nors jų nereiktų laikyti karo išradimais, vis dėlto po Pirmojo pasaulinio karo jos įgavo savo „daiktinį“ pavaldumą, asmenybės kultūrą ir... naujus karus.

Tiesioginiai karo padariniai – karybos naujovės. Tankai, karo lėktuvai, kariniai povandeniniai laivai didėle dalimi pakeitė kariavimo schemas. Žadėta, kad Antrasis pasaulinis karas bus cheminis. Tokiu nebuvo, bet tanko ir karo lėktuvo reikšmė buvo neįkainojama. O kur dar kulkosvaidžiai ir granatos, apkasų ir tranšėjų labirintai.

1916 m. rugsėji britai debiutavo su 49 tankais. Mechaniniai monstrai sukėlė daug baimės, tačiau karinio efekto nepasiekė – buvo labai nemanėvringi, klimpo purve ir greit išėjo iš rikiuotės. Kitą pavasarį savo mechanines karines mašinas „parodė“ ir prancūzai, tačiau irgi be didesnio teigiamo efekto. Tai nesustabdė tankų tobulinimo ir karui pasibaigus. Antrajame pasauliniame kare jie parodė tikrąją savo jėgą, tebenaudojami ir dabar. Karo sužalotų žmonių likimas vertė ieškoti naujų vaistinių preparatų ir gydymo būdų. Viena naujovių – plastinė chirurgija, tiesiogine prasme padėjusi atgauti veidą ne vienam sužeistajam.

Pirmasis pasaulinis karas pakeitė ne tik karybą. Naujovėmis jis paženklino menus ir sukūrė naujas tendencijas. Ekspresionizmas, dadaizmas, konstruktivizmas, siurrealizmas vedė prie meninio mąstymo naujovių. Net jei politikos diktatoriais kai kurias meno rūšis vadino kultūros degeneracija, menas išgyveno ilgiau už diktatorius.

Kurioziškiems Pirmojo pasaulinio karo reliktais priskirčiau vasaros laiką. Energijos taupymo sumetimais jis įvestas 1916 m., kaip laikina priemonė. Negerai, kai šviesiu paros metu miegama, o tamsiu deginamos žvalės ir naudojama elektra. Tikrai nieko nėra pastovesnio už laikinumą.

Pirmieji vasaros laiką įvedė vokiečiai, jais pasekė britai, prancūzai ir amerikiečiai. Pamištas ir vėl naujai atrastas vasaros laikas tebėra iki šiol. Kada jis pasibaigs, gal netrukus, nes kalbama, jog duoda daugiau neigiami poveikio nei naudos.

Galiausiai ir mes su jumis esame savotiškas Pirmojo pasaulinio karo produktas. Mūsų tautos intelektualai sėkmingai išnaudojo susidariusią tuometinę geopolitinę situaciją naujai valstybei sukurti. Paskelbta nepriklausoma Lietuva išliko, išgijo ir paliko mums tai, kam taip pat greitai bus 100 metų.

Delfi.lt

Ipras, Vokietija

Peter Macdiarmid nuotraukos

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday
except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by
the Lithuanian Catholic Press Society,
4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532.
Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284

Periodical class postage paid at Chicago, IL
and additional mailing offices.
Subscription Rates: \$150.00.

Postmaster: Send address changes to

Draugas – 4545 W. 63rd Street,
Chicago, IL 60629-5532

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase: kasdien – \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD): – metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00 • 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu – metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00
Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV – metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD) – metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00 • 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis: oro paštu – metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00
Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$70.00

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiuočiame.

„Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.

Vyriausioji redaktorė –

Ramunė Lapas

vyr. redaktore@gmail.com

Kultūrinio šeštadienio priedo redaktorė –

Renata Šerelytė

rainbow.vilnius@gmail.com

Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos gavus prašymą, ką nors skelbti. Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El. paštas:

redakcija@draugas.org
skelbimai@draugas.org
administracija@draugas.org

Taip, Rusijos slaptosios tarnybos ir vėl trina iš džiaušmo rankomis. Ne tik ploja katučių, bet ir tyčiojasi iš mūsų. Agresyvusis Kremlius negali nedžiūgauti, negali nesišaiptyti, nes mes, lietuviai, ir vėl griebėmės ne tų darbų, kurių reikėtų imtis.

Lietuvos Generalinės prokuratūros Komunikacijos skyrius pranešė, jog birželio 23-iają Lietuvos Temidei vertinti perduotas Generalinės prokuratūros Organizuotų nusikaltimų ir korupcijos tyrimo departamento kontroliuotas bei Specialiųjų tyrimų tarnybos (STT) Vilniaus valdybos atliktas ikiteisminis tyrimas dėl piktnaudžiavimo tarnybine padėtimi ir valstybės paslapties atskleidimo.

Žvelgiant iš šalies, skamba solidžiai. Bet pirmiausiai išsigilinkime, kas gi ten rašoma. Pasirodo, ikiteisminis tyrimas pradėtas buvo dar 2013-ųjų spalio mėnesį. Taigi beveik aštuoneta mėnesių mūsų itin aukšto rango prokurorai ir STT specialistai analizavo, kaip galėjo nutikti, jog aukščiausiems Lietuvos vadovams pateikta slapta VSD informacija pateko į internetinę žiniasklaidą.

Tiesa, tyrimo metu nustatyta, jog viešai pasklidusi slaptoji informacija nepaskelbta „pilna apimtimi ar pažodžiui perteikiant VSD pažymos turinį“. VSD pripažino, kad viešojoje erdvėje atsiradusi informacija nėra kaip du vandens lašai panaši į jų griežta slaptumo žyme paženklintą raštą.

Ir vis dėlto specialioje spaudos konferencijoje *ikiteisminį tyrimą kontroliavęs Generalinės prokuratūros Organizuotų nusikaltimų ir korupcijos tyrimo departamento prokuroras Gintas Ivanauskas* tvirtino, jog atliekamas tyrimas – ypatingai svarbus Lietuvai. Mat paslaptis, dėl kurios kilo triukšmas, buvo adresuota aukščiausioms Lietuvos valdžios įstaigoms – Prezidentūrai, Seimui, Vyriausybei ir Užsienio reikalų ministerijai.

Prokuroras įrodinėjo, esą atskleidus valstybės paslaptį kyla pagrįstas klausimas, ar Lietuvos aukščiausio lygio valdžios įstaigos užtektinai patikimos, jei iš ten nuteka slaptoji informacija?

Žinoma, valstybės paslaptys neturėtų patekti nei į internetinę, nei į popierinę žiniasklaidos puslapius. Lietuvos valstybės vadovai, įskaitant ir Prezidentės Dalios Grybauskaitės komandą, neturėtų spaudos konferencijose cituoti dokumentų, paženklintų grifu „slaptai“ ar „visiškai slaptai“. Slaptame dokumente užfiksuotais duomenimis nedera disponuoti kaip papuola.

Tačiau minutėlei suklyskime – vis tik kokia informacija pateko į viešumą? Išvardintos užsienyje veikiančių mūsų slaptųjų agentų pavardės? Pranešta, kokie Lietuvoje reziduojantys diplomatai pateko į mūsų slaptųjų tarnybų akiratį? Atskleista, prieš ką kontržvalgybines operacijas rengia mūsų agentai drauge su partneriais iš NATO? Išplepėta, kiek iš valstybės biudžeto atseikėta lėšų mūsų „džeimsų bondų“ operacijoms?

Ne, nieko panašaus. Pranešta buvo tik apie tai, jog Rusija ruošia informacines atakas prieš Lietuvos vadovus. Bet ar tai – būtent toji paslaptis, kuri privalėtų būti saugoma didžiausiuose seifuose? Kiekvienas bent vieną rimtą knygą apie žvalgybų darbą perskaitęs lietuvis puikiai supranta, jog tokia priešiška valstybė kaip Rusija niekad nebuvo nustojęs ieškoti galimybių, kaip pasitelkdama pagalbą informacinius ir propagandinius karus, šantažą ir pinigines dovanas, bauginimus ir klasingas intrigas, galėtų sukompromituoti mūsų politikus.

Šis procesas niekad nebuvo sustojęs net mums kadaise palankaus Boriso Jelcino laikais. Rusijos slaptosios tarnybos plūša visomis kryptimis dieną naktį, žiemą vasarą. Jei pasakysime, jog SVR ir GRU ieško galimybių, kaip sukompromutuoti mūsų Prezidentę, būsime teisūs. Jei pareikšime, jog Kremliaus inspiruojamos rusų žvalgybos rengia informacines atakas prieš mūsų žurnalistus, verslininkus ar diplomatus, – taip pat būsime teisūs. Jei manysime, jog Vladimirui Putinui asmeniškai pavaldžios rusų slaptosios tarnybos kurpia ekonomines diversijas energetikos sektoriuje, ruošiasi net politinėms žmogžudystėms, – argi suklyskime?

Tad ar ne metas atsikvošėti? Ar pranešimas, jog Rusija planuoja informacines atakas prieš Lietuvos vadovus, – valstybės paslaptis?

Rusijos slaptosios tarnybos ir vėl šaiposi iš lietuvių

GINTARAS VIŠOCKAS

Ar šios informacijos atsiradimas viešojoje erdvėje – nusikaltimas? Ypač dabar, kai Rusija tebetęsia tikrą karą prieš Ukrainą?

Atkreipdama visuomenės dėmesį į šią problemą mūsų žiniasklaida taip pat nieko blogo nepadarė. Ji tik pabrėžė dalykus, kuriuos bent kiek politika besidomintis žmogus suvokia ir be jokių saugumietišku pažymų. Galų gale niekas iš mūsų nepaskelbė jokių detalių. Pavyzdžiui, neišvardino įtariamųjų asmenų pavardžių.

Tad jei ir derėtų ką nors bausti, tai reikėtų barti tuos, kurie uždėjo ant visiems žinomus faktus aprašančios pažymos grėsmingąjį slaptumo grifą, tokiu būdu neleisdami valstybės vadovams net abstrakčiai informuoti šalį apie iškilusius arba artimiausiu metu iškiliančius pavojus.

Generalinės prokuratūros Komunikacijos skyriaus pranešime rašoma, jog „tyrimo eigoje, neskaitant kitų proceso veiksmų, buvo apklausti 36 asmenys, pateikta ir gauta 216 įvairių užklausimų bei atsakymų, atsakyta į 40 proceso dalyvių prašymų ir skundų“.

O čia – dar kelios citatos iš oficialaus GP pranešimo žiniasklaidai:

„Nustačius asmenis, galimai susijusius su įslaptintos informacijos paviešinimu, po trijų su puse savaitių nuo tyrimo pradžios, 2013 m. lapkričio 25 d., vienam asmeniui buvo įteiktas pranešimas apie įtariamą dėl valstybės paslapties atskleidimo bei piktnaudžiavimo. Galutinis pranešimas apie įtariamą įteiktas 2014 metų kovo 25 d. Tą pačią dieną – po keturių su puse mėnesio nuo tyrimo pradžios, priimtas ir nutarimas užbaigti šį ikiteisminį tyrimą. Dar beveik tris mėnesius po to vyko proceso dalyvių susipažinimas su byla bei pateiktų skundų nagrinėjimas, iš kurių paskutinis Vilniaus apygardos teisme išnagrinėtas šių metų birželio 9 dieną“.

Tik susimąstykime, kiek įdėta darbo? Bet vardan ko? Kieno labui? Nenorima, kad Lietuvos visuomenei būtų priminta – Rusija nesiliauja rengusi antilietuviškų intrigų? Siekiama, kad net Prezidentūra bijotų prasižioti apie antilietuviškas ope-

racijas tebeplanuojančią Rusiją? Siekiama įbauginti savus žurnalistus, kad šie net mintyse bijotų kritiškai mąstyti apie Rusijos slaptąsias tarnybas?

Tad ar ne pats metas pasiteirauti, kieno pusėje iš tiesų stovi šią košę užvirusios mūsų slaptosios tarnybos?

Juokingas klausimas? Apie juoką pro ašaras dėmesio vertą straipsnį tinklaraityje 15min.lt paskelbė žurnalistas Rimvydas Valatka. Straipsnyje „Žaliųjų žmogeliukų pasaulis – Lietuva pagal teisėją L. Valentukonytę, agentą S. Urbaničiūtį ir prokurorą D. Raulušaitį“ jis stebisi, kaip lengvai teisėja L. Valentukonytė leido STT slapta klausytis 17-os BNS žurnalistų ir 4 Prezidentės patarėjų pokalbių telefonu.

15min.lt redaktorius ironizuoja: „Jei STT agentai ir prokurorai būtų paprašę teisėjos L. Valentukonytės leisti pasiklausyti iškart visų šalies žurnalistų ir redaktorių telefoninių pokalbių, ji būtų leidusi ir tai. Vardan tos. O gal ir leido? Ką mes žinome? Jei net Seimo Operatyvinės veiklos kontrolės komisija apie tokius dalykus kalba nerišliai“.

Tad juokiantis pro ašaras knieti pasiteirauti, gal VSD, GP ir STT neturi kuo užsiimti? Darbo analizuojant, narpliojant ir užkardant Rusijos SVR ir GRU intrigas – apstu. NATO generalinis sekretorius Anders Fogh Rasmussen ne šiaip sau užsiminė, jog „Rusijos žvalgybos agentūros slapta dirba su Europos aplinkosauginėmis grupėmis, agituojančiomis prieš skalūnų dujas“. Pasak NATO vadovo, Maskva šias grupes finansuoja būtent tam, kad Europos Sąjunga išliktų priklausoma nuo rusiškų dujų.

Jei mano atmintis – gera, Lietuvoje irgi buvo kilęs agresyvus vėjus, nukreiptas prie bendroves, ketinusias Žemaitijos regione ieškoti pigių skalūnų dujų kaip atsvaros brangioms „Gazpromo“ dujoms. Bet, kas itin įdomu, nedelsiant atsirado lietuvių, kurie puolė itin aršiai kritikuoti skalūnų gavyba užsiimančią amerikietišką kompaniją, kad ši net buvo priversta pasitraukti. Ar Lietuvos slaptosioms tarnyboms nederėtų išsiaiškinti, kokių sumetimų skatinami lietuviai šaukė „Chevron – von“? Jie tai darė nuoširdžiai, vidinių įsitikinimų skatinami? Ar vis tik buvo priešišku jėgų suklaidinti, apgauti?

Deja, neteko girdėti, jog mūsų VSD, GP ir STT imtųsi Rusijai nemalonus skalūnų temos. Mūsų slaptosios tarnybos kažkodėl mieliau persekioja įtariamąją pakrikštytą Prezidentės D. Grybauskaitės patarėją Daivą Ulbinaitę, išdrįsusią priminti, jog iš Rusijos galima laukti bet kokių kiaulysčių.

Lėktuvo numušimas gali būti laikomas karo nusikaltimu

Atkelta iš 1 psl.

Nyderlandų vyriausybė pranešė, kad pirmadienį 26 teismo medicinos ekspertai išvyko iš Donecko miesto ir bandys pasiekti aviakatastrofos vietovę.

JT taip pat paskelbė ataskaitą, kurioje teigiama, jog nuo konflikto Rytų Ukrainoje pradžios jau žuvo mažiausiai 1 129 žmonės. JT stebėtojai Donecke ir Luhanske pranešė, kad aplink šiuos miestus telkiama vis daugiau sunkiosios ginkluotės – artilerijos pabūklų, tankų, salvinės ugnies kompleksų

ir raketinių sistemų.

Ukrainos nacionalinio saugumo ir gynybos tarybos atstovas Andrijus Lysenka spaudos konferencijos metu pirmadienį informavo, kad po pirminės orlaivio „juodųjų dėžių“ įrašų analizės galima daryti išvadą, jog fiuzeliažą pažeidė sprognusios raketos skeveldra (šrapnelis), o patį lėktuvą suniokojo „milžiniška dekompresija“.

Lėktuvo juodųjų dėžių įrašai iššifruojami Didžiojoje Britanijoje.

TELKINIAI

Cicero paminėtos kun. dr. Kęstučio Trimako mirties metinės

EDVARDAS ŠULAITIS

Ilgametis Cicero lietuvių Šv. Antano parapijos kapelionas (dažnai vadinamas Dvasios vadu) kun. dr. K. Trimakas buvo prisimintas jo mirties metinių proga liepos 20 d. Šv. Antano parapijoje buvusios pradžios mokyklos patalpose įsikūrusioje kavinėje, kur sekmadieniais tautiečiai renkasi po lietuviškų pamaldų.

Liepos 20-ji buvo išskirtinė diena, nes visa programa buvo skirta prieš metus iš gyvųjų tarpo išsiskyrusio šio neeilinio dvasininko, rašytojo, mokslininko, pedagogo prisiminimui.

Pagrindinė kalbėtoja buvo K. Trimako testamento vykdytoja Laima Šalčiuvienė, kuri, atvykusi į Ameriką, trejus metus gyveno anksčiau lietuvišiais turtingame Cicero miestelyje prie pat Čikagos.

Kalbėtoja nušvietė bendravimą su kunigu, kuris prasidėjo prieš daugelį metų, dar tebesėdint universiteto suole. Ji papasakojo apie velionio palaikų nuvežimą į Lietuvą ir palaidojimą Priskėlimo bažnyčios kolumbariume, kur ilsisi kiti žymesni išėivijos bei Lietuvos dvasininkai. Jo palaikai palaidoti 2013 m. spalio 1 d.

L. Šalčiuvienė paminėjo, kad kun. K. Trimakas savo darbais mus visus praturtino. Nors jis buvo mokslo daktaras, tačiau jis gydė ir sielas, kas yra

svarbiau negu kūno gydymas. Kalbėtoja pabrėžė, kad šis dvasininkas labai mylėjo gamtą, iškėlė ir kitus kun. K. Trimako teigiamus bruožus, sakydama, kad gyvenimas turi turėti prasmę.

Kadangi liepos mėnesio pradžioje Lietuvoje išleista kun. K. Trimako prisiminimų (o taip pat ir kitų asmenų minčių apie jį) knyga „Mano pasaulėjautos kelionė“, Vida Kuprytė vaizdžiai paskaitė kelis tos knygos straipsnius. Ši stambi knyga dar nespėjo iš-

skyrus vieną kopiją) pasiekti Čikagos ir susirinkusieji negalėjo jos įsigyti. Pranešta, jog ji čia atkeliaus kiek vėliau.

Kavinės vedėja Audronė Bernotavičienė toliau tęsti programą pakvietė Aldoną Zailskaitę. Ji trumpai pakalbėjusi apie kun. K. Trimaką, paprašė visus sukalbėti „Amžiną atilsį“ ir sugiedoti „Marija, Marija“. Beje, A. Zailskaitė ir programos pabaigoje pateikė nemažai prisiminimų iš praeties, kuomet kun. dr. Trimakas reda-

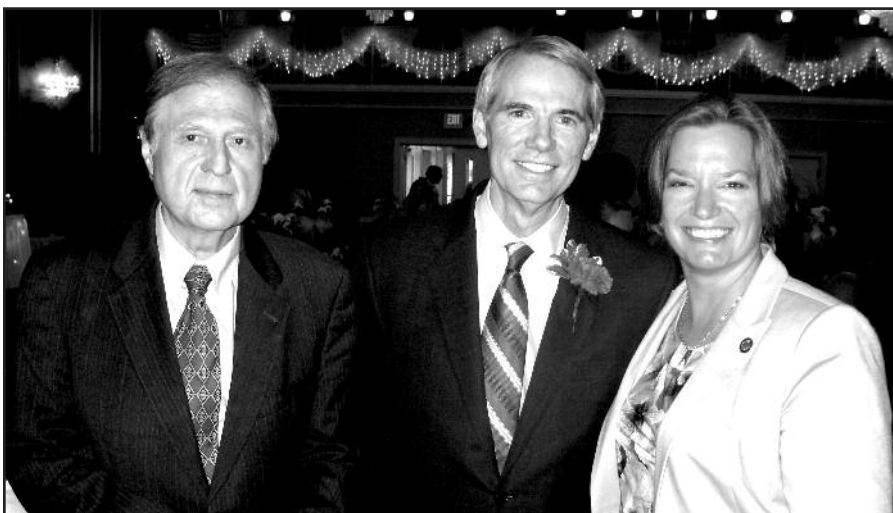
gavo „Ateities“ žurnalą, o ji buvo viena iš red. kolegijos narių.

Kun. Kęstučio Trimako intencija prieš programą kun. Antanas Gražulis atnašavo šv. Mišias, kurių metų gražiai giedojo muz. Vilmos Meilutytės vadovaujamas choras. Tą patį rytą Marquette Parke vyko legendinių lakūnų Stepono Dariaus ir Stasio Girėno minėjimas, tad prisiminime nedalyvavo nemažas būrelis tautiečių, kurie buvo numatę ateiti į kun. Trimako pagerbimą.

Kun. Kęstutis Trimakas (k.) per savo meno parodos atidarymą Čiurlionio galerijoje, Chicago, 2010 m.

Jono Kuprio nuotr.

LB atstovas dr. V. Stankus, JAV senatorius Rob Potman, Ohio Atstovų Rūmų narė Marlene Anielski.
Dr. V. Stankaus nuotr.

Laisvės sargyboje

DR. VIKTORAS STANKUS

Tautybių Sąjūdį (Nationalities Movement) įsteigė a. a. Clevelando meras Ralph J. Perk. Organizacijos tikslas buvo kovoti už Rytų Europos pavergtų tautų (Captive Nations) ir apskritai už visų tautų laisvę nuo komunizmo. Į šio sąjūdžio veiklą (Nationalities Movement Captive Nations) įsijungė 40-ties Clevelande gyvenančių tautybių atstovai.

Liepos 17 d. Clevelando Knights of Columbus salėje, Wal-Tam Grand Ball-

room, vyko 53-ioji iškilminga organizacijos vakarienė. Dabartinis Tautybių Sąjūdžio pirmininkas, teisėjas Ralph J. Perk Jr., perpildytoje salėje įteikė „Freedom Award“ – apdovanojimus pasižymėjusiems kovoje už tautybių laisvę – JAV senatoriui Rob Portman (Ohio), vengrų bendruomenės atstovei Katalin A. Gulden ir lenkų bendruomenės atstovui Francis A. Rutkowski.

Šveicarų kilmės senatorius Portman tęsia savo pirmtako, buvusio Clevelando mero, Ohio gubernatoriaus bei JAV senatoriaus George Voinovich darbą – išlaisvinant, o po to apsaugant buvusias sovietų pavergtas tautas nuo šiandieninių Putino Kremliaus okupacinių užmojų.

Senatorius Portman buvo oficialus stebėtojas prezidento rinkimuose, kurie vyko Ukrainoje. JAV Senate jis balsavo už „Support for the Sovereignty, Integrity Democracy and Economic Stability of Ukraine Act“ (S. 2124). Aktas įteisintas JAV Senato š. m. balandžio mėn.

Kalbėdamas per iškilmingą vakarienę senatorius Portman kvietė tautų atstovus budėti laisvės sargyboje, pabrėžė svarbą išsaugoti Ukrainos, Lietuvos, Latvijos, Estijos ir Lenkijos laisvę. Jis papasakojo, apie savo dalyvavimą senatoriaus Rob Corker darbo grupėje, kuri JAV Kongresui pateikė „Russian Aggression Prevention Act“. Jis taip pat dalyvavo kuriant Krymo aneksijos nepripažinimo aktą, rašant kreipimąsi dėl Julijos Tymošenko paleidimo iš kalėjimo bei sen. Dick Durbin inicijuoto akto, smerkiančio rusų agresiją Ukrainoje.

American Nationalities Movement prezidentas Ralph J. Perk Jr. įteikia Amerikos Tautybių Sąjūdžio Pavergtų Tautų Laisvės žymenis (Freedom Award): JAV senatoriui Rob Portman; vengrų bendruomenės atstovei Kathalin Gulden (šalia stovi buvusi Sąjūdžio prezidentė Irene Morrow) ir lenkų bendruomenės atstovui Francis A. Rutkowski.

Kęstutis Sidabras – Korėjos karo veteranas

Šiame minimos 60-osios Korėjos karo metinės. Prasidėjęs 1950 m. birželio 25 d., jis baigėsi paliaubų pasirašymu 1953 m. liepos 27 d. Trejus metus vykusiame kare dalyvavo ir mūsų tautietis Kęstutis Sidabras. Neseniai apie šį, Beverly Shores gyvenantį karo veteraną išspausdino šiaurės vakarų Indianos dienraštis „The Times“. Straipsnio autorius **Monte Martin**, vertė Rimas Černius

88-erių metų Amerikos lietuvis Kęstutis Sidabras, gyvenantis Munster, Indianoje, į JAV atvyko 1950 metais. Netrukus jis buvo pašauktas į Amerikos kariuomenę ir pasiūstas kariauti į Korėją.

Kęstutis Sidabras gimė Lietuvoje, Mažeikiuose. Jis išvyko iš Lietuvos kartu su tūkstančiais savo tautiečių, kurie bėgo nuo rusų ir nacių okupacijų, nusiaubusių Lietuvą Antrojo pasaulinio karo metu. Lietuvai buvo lemta atsisturėti už geležinės uždangos. Sidabras jau buvo patyręs rusų žiaurumą, kai 1940 metais jie pirmą kartą okupavo Lietuvą. Jam tada buvo tik 14 metų. Kartu su kitais Lietuvos kariuomenės karininkais, komunistai areštavo jo tėvą ir ištrėmė juos į Sibirą. Ten jo tėvas mirė. Sidabras, palikdamas Lietuvą, nenujautė, kad jo lau-

kia penkerių metų ir 19 000 mylių odiseja.

Sidabras atsidadė Vokietijoje, pabėgėlių – vadinamų „dypukų“ (displaced persons) – stovykloje. Ten jis išgyveno trejus metus, maitindamasis daugiausia bandelėmis ir žuvimi. Dažnai trūko maisto, bet jaunuolis ištvėrė. Jis studijavo architektūrą ir domėjosi vadinamu „American Labor Service“ – Amerikos darbo tarnyba. Jis dirbo eiliniu kroviku, pakraudavo sunkvežimius ir išmoko vairuoti sunkųjų transportą.

1950 metais Sidabras emigravo į Ameriką ir atvyko į East Chicago

miestą. Jam tada buvo 23 metai. Jis prisimena, kad tuo metu plieno liejyklos veikė pilnu tempu, ir ten lengviausia buvo rasti darbą, o lietuviai buvo laikomi gerais darbininkais. Tačiau tą darbą dirbti teko neilgai. Liepos mėnesį prasidėjo Korėjos karas. Sidabras buvo vienas iš pirmųjų, pašauktų į kariuomenę. Tą žiemą vyko pasiruošimas užjūrio kovoms.

„Aš tuo metu nemokėjau angliškai, ir vienas draugas Camp Breckenridge kareivinėje manęs klausė, kaip galėjau būti pašauktas į kariuomenę“, – prisiminė Sidabras. Tuomet jam reikėjo pagalbos pildyti anketas. Kai pasiekė JAV vakarinį pakraštį, iš kur buvo siunčiamas į Korėją, Pusaną, jo anglų kalbos žinios jau buvo geresnės. Amerikos kariuomenė pasinaudojo Sidabro patyrimu valdant sunkųjų transportą. „Pradžioje teko dirbti su buldozeriu. Turėjau platinti kelius, kad sunkvežimiai galėtų pravažiuoti“, – prisiminė karo veteranas.

Kalnų keliams išlaisvinti buvo naudojama sprogstamosios medžiagos. Sidabras priklausė tiems operatoriams, kurie turėjo pašalinti akmenis, ištraukti iš griovių ištrigusias transporto priemones. Gyveno jie palapinėse. Sidabras prisimena, kaip reikėjo pamainomis miegoti laive, kuris kariuomenę plukdė per Ramųjį vandenyną. Teko gerti drungną, chloruotą vandenį iš 5 galonų benzino skardinių.

Teko dirbti ir netoli fronto. Darbas vyko pamainomis (po 12 val.), tad buldozerių nuolat prirėkdavo. Tačiau kariuomenėje patirti sunkumai nepalaužė Sidabro, nes jis jau patyręs sunkumus ir nepriteklus Europoje, pabėgėlių stovykloje.

Buvo ir tokių atsitikimų, kai Snai-

periai šaudė į Sidabro brigadą. Po minosvaizžių ir artilerijos salvių jie išliko gyvi. Sidabras pergyveno šešis kiniečių puolimus. Paskutinis buvo labiausiai gąsdinantis: prieš kariuomenę puolė inžinerinę kuopą ir pėstininkus iš abiejų pusių. Karininkai jiems įsakė trauktis kaip tik kas gali. Sidabras vairavo 6 tonų buldozerį (didžiausias greitis 3 mylios per valandą). Jis pravažiavo pro degančius tankus, sunkvežimius ir privažiavo išklibusį tiltą, ant kurio angliška iškaba skelbė, kad tiltas gali išlaikyti tik 2,5 tonas. Sidabras svarstė, ar nereikėtų palikti „Caterpillar“ buldozerį, bet nutarė rizikuoti. Jis pamažu prašliaužė tą tiltą, kuris bet kurią akimirką galėjo sugriūti.

Sidabras matė, kad keliai pilni žuvusių kiniečių. Jį labiausiai sujaukino Pietų Korėjos karys, netekęs kojų – jis ropojo kartu su kitais besitraukiančiais Korėjos Respublikos kariais.

Sidabras praleido Korėjoje 21 mėnesį. Jis baigė savo karinę tarnybą Washingtono valstijoje, desantininkų batalione.

Įstatymo, taikomo karo veteranams („GI Bill“) dėka, Sidabras baigė inžineriją Purdue universitete. Studijos jam užtruko 3,5 metų. „Neatleido mūsų nuo mokslo mokesčių. Tik Antrojo pasaulinio karo veteranai turėjo tokias galimybes. Mums mokėjo 110 dol. per mėnesį“, – pastebėjo Sidabras nusijuokdamas.

Sidabras daugelį metų dirbo statybos inžinieriaus darbą, statydamas anglių kasyklas Amerikos Vidurio Vakaruose. Tik 1991 metais jam pavyko vėl pamatyti savo seserį, kuri buvo likusi Lietuvoje. Ji tais metais aplankė Ameriką. O 1999 metais Sidabras pats aplankė savo tėvynę Lietuvą.

Lietuvių Bendruomenės atstovui dr. V. Stankui teko asmeniškai kreiptis į senatorių Portman su prašymu įtikinti Amerikos valdžią labiau apsaugoti Lietuvą nuo Rusijos agresijos. Senatorius tam pritarė ir padėjo, kad LR garbės konsulė Ingrida Bublienė ir dr. Stankus dalyvavo jo surengtoje telefoninėje konferencijoje, kurioje buvo aptariama krizė Ukrainoje, o taip pat grėsmė Baltijos valstybėms.

Ukrainos konsulas Clevelande Andrew Futey padėjo senatoriui Portman už paramą jo šaliai. Taip pabrėžė svarbų Lietuvos vaidmenį, kurį ji nuo pat pradžių vaidino Ukrainos

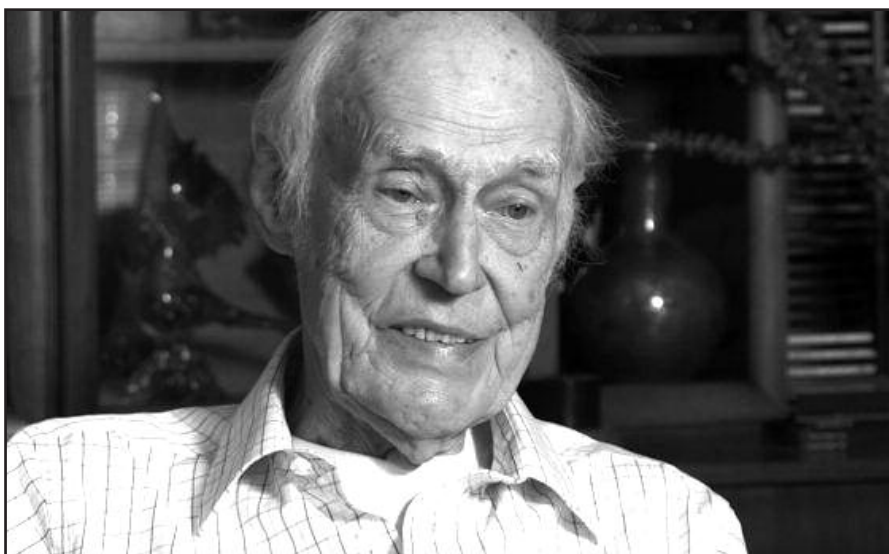
kovoje dėl laisvės. Konsulas Futey kalbėjo susirinkusiems apie tai, kaip buvo svarbu, kad Lietuvos prezidentė Dalia Grybauskaitė įtikino Europos Sąjungą užtarti Ukrainą, kad Lietuvos ambasadorius JAV Žygmantas Povilionis įtikinėjo Ameriką remti Ukrainos laisvę.

Iškilmingame „Captive Nations“ vakare nustatytos ateities gairės kovoje už laisvę – Tautybių Sąjūdžio dalyviai toliau pasiryžę ginti tautų demokratiją ir nepriklausomybę.

Dr. Viktoras Stankus – JAV LB Ohio apygardos vicepirmininkas

Ukrainos konsulas Clevelande Andrew Futey (k.) dėkoja JAV senatoriui Portman už paramą Ukrainai ir aiškina, kokį svarbų vaidmenį Lietuva atliko nuo pat pradžių remdama Ukrainą.

Kęstutis Sidabras

Šeimos archyvo nuotraukos

Įkurtas specialus Joseph Vilchos fondas

Joseph Vilcha (Jozas Vilčiauskas).

LF nuotr.

LAIMA APANAVIČIENĖ

Š. m. gegužės 3 d. 51-ajame Lietuvių Fondo suvažiavime buvo paskelbta, jog Joseph Vilcha (Jozas Vilčiauskas) Lietuvių Fondui paliko didžiulį palikimą – 15,5 mln. dol. Tai – didžiausias palikimas, kokį kada nors yra gavęs Lietuvių Fondas. Palikdamas didelę sumą, J. Vilcha buvo įsitikinęs, kad tie pinigai leis išlaikyti lietuvių, padės remti lietuvišką švietimą, kultūrą dar daug daug metų. Savo testamente aukotojas nurodė Lietuvių Fonde įsteigti specialų Joseph Vilchos vardo fondą. Šio fondo palūkanos, Vilchos nurodymu bus skiriamos lietuviško paveldo, lietuvių kalbos ir lietuviškos kultūros išsaugojimui Jungtinėse Amerikos Valstijose.

Kas tas J. Vilcha, kodėl jis aukojo Lietuvių Fondui?

Antrasis Juzefos ir Prano Vilčiauskų sūnus Juozukas pasaulį išvydo 1923 metų kovo 3 d. nedideliame Šiaurės Lietuvos miestelyje Joniškyje. Nuo pat mažens ir jis, ir jo brolis Pranas buvo auginami dorais katalikais. Sekmadieniais jie ne tik uoliai lankydavo Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į Dangų bažnyčią. Mažasis Juozukas patarnaudavo šv. Mišių metu. Už patarnavimą gaudavo 50 centų. Gal tada ir išmoktos pirmosios taupymo pamokos? Juozas pasakodavo, kad mama gautus už patarnavimą pinigėlius paimdavo ir dėdavo taupyklėn.

Baigęs Joniškių gimnazijos 5-ą skyrių, 1939 metais J. Vilcha išvyksta mokytis į Kauną, kur gyveno jo vyresnis brolis. Mama į kelionę įdėjo gautus už jo patarnavimą Mišiose ir sutaupytus pinigėlius. Mamos taupymo pamokas Juozas prisimindavo visą gyvenimą.

Dabartiniame Vytauto Didžiojo universitete jis studijavo inžineriją. Tačiau, kaip ir daugeliui to meto lietuvių, baigti mokslų jam nebuvo lemta. Baigiantis Antrajam pasauliniam karui, kartu su kitais milijonais civilių gyventojų, J. Vilcha buvo priverstas palikti savo gimtinę. Apsigyveno prie Hamburgo, Vokietijoje. Pabaltijo universitete (Estijos, Latvijos ir Lietuvos mokykla, veikusi Hamburge ir jo priemiestyje Pineberge) įsigijo civilinės statybos inžinieriaus diplomą. Jaunas, diplomuotas statybos inžinierius 1949 metais pasiekia Amerikos krantus ir jau visam gyvenimui įsikuria šioje Atlanto pusėje. Nedidėleje amerikiečių statybų konsultavimo įmonėje dirbo civilinės statybos inžinieriumi. Čia jis iš Vilčiausko tampa Joseph Vilcha, mat lietuviška pavardė pasirodė per ilgą pasirašinėjant brėžinius.

Kaip Juozas, būdamas eiliniu inžinieriumi, uždirbo labdarai paaukottus milijonus? Anot draugų, Juozas daugybę metų domėjosi vertybiniais popieriais. Po eilinės darbo dienos pakilęs nuo darbo stalo, Juozas skubėdavo į biblioteką, kur domėjosi įmonių bei verslo naujienomis, skaitė rinkos dienos apžvalgas. To užsiėmimo neapleido net išėjęs į pensiją, dažną dieną jį galėdavai sutikti bibliotekoje. Artimas jo draugas pasakojo, kad net atostogaujant Las Vegas, J. Vilcha kasdien pirkdavo „The Wall Street Journal“ ir sekdamas akcijų rinkos naujienas. Įdomu, kad, nors Vilcha keletą kartų lankėsi Las Vegas, pats lošti nemėgdavo. Jam Las Vegas daugiau buvo koncertų, įvairiausių renginių lankymo vieta.

Žinoma, gali žvalgytis po rinkas, tačiau tikriausiai tam, kad praturtėtum reikalinga ir sėkmė. Apie sėkmę Vilcha sakė, kad galbūt jam gyvenime sekėsi todėl, kad: „aš anksti susipažinau su Dievu“. Kas jį paskatino tokią didelę sumą paaukoti Lietuvių Fondui? Anot Vilchos draugų, jam patiko, kaip LF dirba, jis ilgus metus atidžiai stebėjo šios organizacijos veiklą, struktūrą. Kaip tikras žinovas Juozas vertino tai, kad LF nešvaisto savo kapitalo, bando jį išsaugoti, o organizacijas remia iš uždirbto pelno. Jis daug metų kalbėdavo su LF tarybos ir valdybos nariais, dalyvaudavo pokyčiuose, renginiuose. Juozo supratimu, jei žmogus neturėjo pinigų, reiškia – nemokėjo gyventi. Jo manymu, tokiam žmogui pinigų duoti negalima, nes jis juos tuoj išleis, kadangi nemoka taupyti. Tačiau... dažnas Juozo pasakymą, kad jis turįs pinigų daugiau nei Fondas, priimdavo kaip pajuokavimą. „Iš kur kukliai gyvenantis žmogus gali turėti daug pinigų?“ – kraipė pečiais daugelis. Įdomu, kad net daugelis jo artimų draugų netikėjo, kad Juozas turi pinigų, mat jis gyveno labai kukliai, buvo taupus, užduras, didelių draugysčių nemėgęs, šeimos nesukūręs žmogus. Tačiau kalbinti jo draugai pažymėjo Juozo teisingumą, žodžio laikymąsi.

Vertybiniais popieriais jis domėtis pradėjo labai seniai. Dar gyvendamas Čikagos šiaurėje iš giminių gavo truputį pinigų. Ta suma buvo nedidelė. Nutarė investuoti 50,000 dol. į vieną nedidelę įmonę. Neturėdamas užtektinai pinigų, Juozas jų pasiskolino iš draugų. Nuojauda neapgavo, ir po keletos metų jis uždirbo savo pirmąjį milijoną. Draugai pasakojo, kad daugelis jų tada bandydavo pinigus investuoti, tačiau jiems tai laimės pritrūkdavo, tai kantrybės. Gal todėl Vilchai ir sekėsi, kad jis kryptingai ėjo savo nusibėžtu keliu. Kas dabar pasakys, kaip ten iš tikro buvo? Tačiau tiesa ta, kad J. Vilcha pinigais nesišvaistė, visą gyvenimą sunkiai dirbęs, jis juos gerai investavo ir ne tik LF, bet ir kitoms organizacijoms paliko savo palikimą. Kiekvienam savas kelias – vieni į kalnus lipa, vandenynais plaukia, o J. Vilchai buvo skirtas labdaros kelias, jis savo didžiulį palikimą skyrė lietuvių.

Prieš daugybę metų išvykęs iš Lietuvos, J. Vilcha amžinajam poilsiui sugrįš į gimtąją Joniškį. Te ilsisi jis ramybėje, o gimtosios žemės medžiai kasdien te šnarės dėkingumo žodžius.

„Draugo“ prenumeratoriai gali skaityti

„DRAUGĄ“

internete be jokio papildomo mokesčio.

Pageidaujantys turėtų

parašyti apie tai administracijai:

administracija@draugas.org

ir gauti „log in“

bei slaptažodį.

Skaitykite „Draugą“ greičiau!

Siūlome automobilių gabenimą į visas pasaulio šalis, automobilių pirkimą iš visų JAV aukcionų, asmens turto perkraustymą **1-708-599-9680**

ATLANTIC Express Corp.

SIUNTINIAI
LIETUVA, LATVIJA, ESTIJA, LENKIJA

Asmeninių siuntų tel.: **708-907-3000**

Siuntinių paėmimas iš namų: **630-774-2136**

SIUNTINIŲ PRIĖMIMO VIETOS

SMILGA 2819 83rd St. Darien, IL 60561 Tel: 630-427-0929
 EXCEL INSURANCE 5150 W. Belmont Ave #4, Chicago, IL 60641 Tel: 773-777-4700
 ATLANTIC EXPRESS CHICAGO 2719 W. 71 St., Chicago, IL 60629 Tel: 773-434-7919
 LITHUANIA PLAZA 9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465 Tel: 708-599-9866
 KUNIGAİKŠČIŲ UŽEIGA 6312 S. Harlem Ave, Summit, IL 60501 Tel: 708-594-5622
 RŪTA 6551 South Cass Ave., Westmont, IL 60559 Tel: 630-964-7882
 ALWAYS WITH FLOWERS 1138 B S. State St., Lemont, IL 60439 Tel: 630-257-0339
 EURUS DELI 22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137 Tel: 630-469-4290
 BALALAIKA MUNDELEIN 368 Townline Rd., Mundelein, IL 60060 Tel: 847-566-6660
 WONDERS OF NATURE 714 S. Buffalo Grove Rd., Buffalo Grove, IL 60089 Tel: 847-229-9450
 BOČIU MENĖ 14911 127th St., Lemont, IL 60439 (Dirba tik savaitgaliais)

Centrinio ofiso adresas.:
8801 S. 78TH AVE, BRIDGEVIEW, IL 60455

Parengė Vitalius Zaikauskas

LIETUVA IR PASAULIS

Bėgimu minima Medininkų tragedija

Balsas.lt nuotr.

Medininkai (ELTA) – Liepos 31 d. sukanka 23-ji metai, kai Medininkų pasienio poste buvo nužudyti septyni muitinės, policijos ir Valstybės sienos apsaugos pareigūnai.

Tragedijos minėjimo renginiai prasidėjo sekmadienį, liepos 27-ąją, tradiciniu estafetiniu bėgimu Medininkai–Vilnius. Bėgimas baigtas prie Antakalnio kapinių, čia atnešta iš Medininkų žemės ir padėta gėlių ant kapų žuvusiems už Lietuvos laisvę.

Smogta, kur mažiausiai tikėtasi

Ignalina (mūsų ūkis.lt) – Danijos kapitalo „Idavang“ komplekse aptikus afrikinį kiaulių marą, Ignalinos rajone paskelbta ekstremali padėtis. Ignalinos savivaldybės ekstremalių situacijų valdymo komisija, nustačiusi grėsmės zoną – 3 kilometrai, apsaugos zoną – 10 kilometrų.

Salyje plintant afrikiniam kiaulių marui, pirmadienį, liepos 28 d. susauktas Vyriausybės ekstremalių situacijų komisijos posėdis.

Maru užkrėstų kiaulių rasta vi-

estafetinio bėgimo tikslas – pagerbti Medininkuose nužudytų muitinės, policijos ir Valstybės sienos apsaugos pareigūnų atminimą.

Dalyvauti jau 23-ąją organizuojamame bėgime ir taip pagerbti žuvusiųjų atminimą šiais metais buvo užsiregistravę per 350 bėgikų. Jiems teko įveikti 35 kilometrų atkarpą nuo Medininkų monumento iki Antakalnio kapinių.

suose Ignalinos r. Rupinskų kaime veikiančio Danijos kapitalo „Idavang“ komplekso tvartuose, nors jie buvo ypač gerai saugomi. Komplekse buvo laikoma apie 19 tūkst. kiaulių. Visos jos yra likviduojamos ir užkasamos įmonės teritorijoje.

Generalinė prokuratūra gavo prašymą ištirti, ar Danijos kapitalo „Idavang“ kompleksas Ignalinos rajone afrikiniu kiaulių maru galėjo būti užkrėstas tyčia.

Lietuvai prisiekė jauni kariai

Vilnius (KAM.lt) – Liepos 25 d. Jonušo Radvilos mokomajame pulke, Rukloje, priesaiką davė didžiausias iki šiol vienu metu karinių pagrindų mokymuose dalyvaujančių karių skaičius.

Tarnauti Lietuvos Respublikai prisiekė apie 190 karių: 122 kariai, baigę

Bazinį kario savanorio įgūdžių (BKSĮK) kursą, ir 65 kariai, dalyvaujantys Baziniuose kariniuose mokymuose (BKM).

Bazinis kario savanorio įgūdžių kursas trunka tris savaites ir yra privalomas visiems, norintiems tapti kariais savanoriais.

Rengiama „Baltijos kelio sąsauka“

Joniškėlis.lt nuotr.

Vilnius (Bernardinai.lt) – Šių metų rugpjūčio 23 d. sukaks ketvirtis amžiaus nuo neįtikėtinos 1989 m. vykusios Lietuvos, Latvijos ir Estijos protesto akcijos: 700 km. gyvos, nepertraukiamos žmonių grandinės nuo Vilniaus iki Talino.

Ta proga planuojamas renginys „Baltijos kelio sąsauka“, kurio esmė tokia: rugpjūčio 23 d. „Baltijos keliu“ (Lietuvos teritorijoje) vyks „Baltijos kelio sąsaukos“ delegacija, susitikianti su „Baltijos kelyje“ stovinčiais miestų ir rajonų atstovais.

Šis renginys truks visą dieną: „Baltijos kelio sąsaukos“ delegacija savo žygį pradės nuo Vilniaus Katedros ir baigs Latvijos pasienyje, Saločiuose, kur susitiks su Latvijos ir Estijos delegacijomis. Ten planuojama atidengti „Baltijos kelio“ 25-mečiui skirtą paminklą.

Renginio metu iš Vilniaus bus vežama palaiminta duona, Baltijos kelio knyga, į kurią įrašomi Lietuvos miestų, rajonų atstovų palinkėjimai Lietuvai, taip pat ir Palinkėjimų dėžė.

JT vadovas ragina nutraukti ugnį Gazoje

Ženeva (ELTA) – Jungtinių Tautų (JT) generalinis sekretorius Ban Ki-Moon paragino nedelsiant nutraukti kovinius veiksmus Gazos Ruože ir išpėjo, kad teritorija yra „kritinės padėties“. „Žmogiškumo labai smurtas turi liauti“, – spaudos konferencijos metu New Yorke prašė B. Ki-Moon.

Artimuosiuose Rytuose neseniai apsilankęs JT generalinis sekretorius teigė, kad palestiniečių valdomas Gazos Ruožas yra „kritinės padėties“, nes čia gyvenantys žmonės neturi kur

bėgti. Anot jo, abi konflikto pusės elgiasi „neatsakingai ir nemoraliai“, nesistengdamos apsaugoti civilių gyvybių.

Trečią savaitę Gazoje vykstantis Izraelio kariuomenės bombardavimas ir aviacijos smūgiai pražudė per tūkstantį palestiniečių, tuo tarpu „Hamas“ islamistų leidžiamos raketos nusinešė 43 Izraelio karių ir 2 civilių gyvybes. Neramumų metu žuvo vienas Tailando pilietis.

„Costa Concordia“ pasiekė Genujos uostą

AP nuotr.

Genuja (BNS) – Italijos kruizinis laivas „Costa Concordia“ buvo atplukdytas į Genujos uostą, čia bus supjaustytas kaip metalo laužas. Laivo iškėlimas buvo iki šiol viena didžiausių tokių operacijų.

Paskutines beveik 300 metrų ilgio buvusio prabangaus kruizinio laivo „Costa Concordia“ manevrų valandas stebėjo būrys technikų, smalsuolių, keturi šimtai žurnalistų iš viso pasaulio, o pasveikinti į uostą atplaukusį laivą atvyks ir šalies premjeras Matteo Renzi.

Prieš pustrėčių metų nuskendusio laivo patraukimo darbus koordinuojantis Italijos civilinės saugos departamento vadovas Franco Gabrielli

sakė, kad šiandien Italija padės tašką jai labai svarbioje istorijoje. Tačiau pabrėžė, kad nors precedentų neturintys laivo gelbėjimo ir patraukimo darbai vyko sklandžiai, džiaugtis nėra kuo, nes už viso to slypi 33 žmonių gyvybes nusinešusi ir daugiau kaip 4 tūkstančių žmonių gyvenimus sukretusi tragedija.

Laivo kapitonas Francesco Schettino neigia kaltinimus dėl netyčinės žmogžudystės ir pasitraukimo iš laivo. Jam gresia 20 metų kalėjimo. Laivo iškėlimo ir nuvilkimo operacija kainuos apie 1,5 milijardo eurų.

Maskva abejoja Washingtono įrodymais

Maskva (ELTA) – Rusijos gynybos ministerijos atstovai pirmadienį suabejojo Washingtono paviešintų fotografijų autentiškumu, kuriose neva užfiksuota, kaip iš Rusijos teritorijos apšaudomos ukrainiečių karių pozicijos.

Ministerijos atstovas spaudai Igoris Konašenkovas žurnalistams teigė, jog JAV paviešintų vaizdų autentiškumo neįmanoma patvirtinti. „Tokia medžiaga į ‘Twitter’ buvo įkelta neatitiktinai, nes dėl pernelyg mažos vaiz-

dų raiškos ir aiškių geografinių orientyrų nebuvimo neįmanoma nustatyti jų autentiškumo“, – kalbėjo I. Konašenkovas.

Sekmadienį JAV valstybės departamento paviešintose fotografijose užfiksuota, kaip Rusijos karinės pajėgos neva apšaudė Ukrainos karių pozicijas. Washingtono pareigūnų tikinimu, vaizduose galima matyti raketų paleidimo aikštes ir kitoje sienos pusėje išmuštus kraterius.

Ukrainoje terorizmas plečiasi

Kijevas („Draugo“ info) – Liepos 26 d. pasikėsinta į dviejų Ukrainos miestų merus, vienas – Kremenčiuo meras Olegas Babajevs tos dienos rytą trimis šūviais užmuštas prie savo namų.

Tą pačią naktį buvo pasikėsinta į Vakarų Ukrainos sostinės Lvovo merą – iš granatsvaiddžio apšaudytas jo namas. Tačiau žuvusių nėra, nes meras su šeima savaitgaliai buvo išvykęs į Karpatus. Ukrainos policija šiuos pasikėsinimus kvalifikuoja kaip teroro

aktus. Beje, abu šie merai smerkė Rusijos invaziją į Ukrainą, palaikė Maidano judėjimą.

Rytų Ukrainoje ir toliau vyko Ukrainos armijos susirėmimai su Rusijos remiamais teroristais. Mūšiai vyko Donecko centre, kur, kaip pranešama, žuvo vienas žmogus, ir Luhanske, kur žuvo penki žmonės.

Primename, kad prieš kelias dienas, liepos 24, Luhansko teroristai paskelbė visuotinę mobilizaciją.

ŠVENTADIENIS

Popiežius Pranciškus: Drąsiai sakykite „ne“ blogiui, smurtui, visoms korupcijos ir nelegalumo formoms

Šeštadienį po pietų popiežius Pranciškus išsiruso į labai trumpą apaštališkąją kelionę į Italiją: aplankė netoli Neapolio esantį Kazertos miestą, susitiko su sielovadoje tarnaujančiais kunigais, šventė Eucharistiją kartu su vyskupijos tikinčiaisiais ir maldininkais iš viso regiono.

Ši kelionė buvo suplanuota visai neseniai. Kiek anksčiau Popiežius buvo užsiminęs, jog ketina aplankyti Kazertoje gyvenantį savo bičiulį iš Buenos Aires laikų, evangelikų pastorių Giovanni Teatino. Pranešus apie būsimą visiškai privatų Pranciškaus apsilankymą Kazertoje, pagalvota ir apie susitikimą su vietine katalikų bendruomene. Galiausiai nuspręsta, kad Popiežius į Kazertą nuvyks du kartus: pirmiausiai susitikti su vyskupijos kunigais ir tikinčiaisiais, o paskui privačiai pasimatyti su savo bičiuliu pastoriumi. Kazertos vyskupiją Popiežius lankė šeštadienį. Beje, šį šeštadienį liturginiame kalendoriuje minėta šv. Ona yra Kazertos dangiškoji globėja. Su pastoriumi Teatino visiškai privačiai Popiežius susitiko pirmadienį atskirai dar kartą nuvykęs į Kazertą.

Šventojo Tėvo vizitas Kazertos vyskupijoje prasidėjo šeštadienį po pietų. Iš Vatikano atskridęs sraigtašparnis nutūpė netoli Kazertos išžymybės – aštuonioliktajame amžiuje Neapolio karalių pastatydintų didingų užmiesčio rūmų, panašių į Paryžiaus Versalio rūmus. Rūmų kopyčioje vyko Šventojo Tėvo susitikimas su vyskupijos kunigais.

Po susitikimo su kunigais popiežius Pranciškus vadovavo Septynioliktojo eilinio sekmadienio Eucharistijos liturgijai. Mišios buvo aukojamos aikštėje priešais rūmus – toje pačioje vietoje, kur Mišias aukojo prieš 22 metus Kazertos vyskupiją lankęs šv. Jonas Paulius II.

Homilijoje popiežius Pranciškus komentavo trumpus Jėzaus palyginimus apie Dangaus karalystę, skaitomus šio sekmadienio Evangelijoje. Šventasis Tėvas pirmiausia atkreipė dėmesį į tai, kad labai skiriasi palyginimo apie dirvoje paslėptą lobį ir apie perlą pagrindiniai veikėjai: vienas yra paprastas valstietis, kitas – turtingas pirklys. Tačiau jie abu atiduoda viską ką turi, taip siekdami savo tikslo. Ir jiems abiems vienodai būdingas svarbias dalykas – džiaugsmas, pasiekus tai, ko jie troško ir dėl ko taip stengėsi. Šiais dviem palyginimais Jėzus mus moko: kas yra Dangaus Karalystė, kaip jos ieškoti ir ką daryti, kad ją pasiektume.

Visa Jėzaus viešoji veikla – tai Dangaus karalystės skelbimas, tačiau Jėzus apie ją kalba ne tiesiogiai, bet palyginimais, kalba ne tiek apie ją pačią, kiek apie jos veikimą. Dangaus karalystė yra pajėgi pakeisti pasaulį. Ji kaip raugas, kuris perkeičia visą užmaišytą tešlą, kaip garstyčios grūdelis, iš kurio išaugs didelis medis. Šiais palyginimais Jėzus mums padeda suprasti, kad Jame, Jo asmenyje glūdi Dangaus karalystė, kad tai Jis yra paslėptas lobis ir brangus perlai.

Kaip surasti Dangaus karalystę? Atsakydamas į šį klausimą popiežius Pranciškus sakė, kad kiekvienas žmogus eina tik jam vienam būdingu,

savitu keliu. Vieni susitikimo su Jėzumi trokšta, jo siekia. Kiti jį sutinka staiga, nelaukta. O tai reiškia, kad Dievas visada nori, kad mes jį sutiktume, kad jis pirmas susitikimo trokšta, kad jis atėjo į pasaulį, idant būtų „Dievas su mumis“. Tačiau mes irgi turime stengtis. Vien entuziazmu negana. Turime Dievui skirti svarbiausią vietą savo gyvenime. Turime, kaip tie palyginime minimi žmonės, viską atiduoti, šį lobį branginti labiau už visus turtus.

Skirti Dievui pirmą vietą, priminė Popiežius, reiškia tarti „ne“ blogiui, smurtui, išnaudojimui, reiškia tarnauti kitiems, viską daryti teisėtai ir siekiant bendro gėrio. Tai labai svarbu šiame gražiame mūsų krašte, – tęsė Pranciškus. Reikia drąsiai sakyti „ne“ visoms korupcijos ir nelegalumo formoms, reikia, kad visi žmonės tarnautų tiesai. Visose situacijose reikalingas evangelinis gyvenimo stilius, tarnavimas, ypatingas dėmesys vargstantiesiems ir atstumtiesiems.

Galiausiai priminę šią dieną minėtą šv. Onos, Kazertos globėjos, šventę, popiežius sakė, kad motina Ona galbūt girdėjo Mariją giedant *Magnificat* giesmę: „Jis numeta galiūnus nuo sostų ir išaukština mažuosius. Alkstančius gėrybėmis apdovanoja“ (Lk 1,52–53). Ji mums tepadeda siekti tikrojo lobia, Jėzaus, – sakė popiežius Pranciškus.

Popiežius vėl paragino melstis už Artimuosius Rytus, Iraką ir Ukrainą

Popiežius Pranciškus taip pat priminė Pirmojo pasaulinio karo pradžios šimtąsias metines (liepos 28) ir dar kartą paragino melstis už taiką Artimuosiuose Rytuose, Irake ir Ukrainoje.

„Tas karas, kurį popiežius Benediktas XV pavadino ‘nereikalingomis žudynėmis’, po ketverių ilgų metų pasibaigė netvirta taika. Atsimindami tuos tragiškus įvykius, tikėkime, kad nebus kartojamos praeities klaidos, bet bus mokomasi iš istorijos, kad visada nulems troškimas įtvirtinti taiką kantriu ir drąsiu dialogu“, – kalbėjo jis.

„Šiandien ypatingai galvoju apie tris krizių regionus: Artimuosius Rytus, Iraką ir Ukrainą, – sakė Popiežius. – Prašau ir toliau kartu su manimi melstis, kad tų regionų gyventojams ir vyriausybėms Viešpats suteiktų išminties ir drąsos, reikalingų ryžtingai eiti taikos keliu, visus ginčus spręsti išstvermingu dialogu ir derybomis bei galingu susitaikinimo troškimu. Kiekvienas sprendimas tesiremia ne daliniais interesais, bet bendru gėriu ir pagarba kiekvienam žmogui. Atsiminkime, kad kare viską prarasime ir nieko neprarasime taikoje. Broliai ir seserys, niekados daugiau karo! Galvoju pirmiausia apie vaikus, apie iš jų atimtą ateities viltį, apie žuvusius, sužeistus vaikus, apie našlaičius, apie vaikus, kurių žaislai – karo laukuose palikta amunicija, apie vaikus, kurie nemoka šypsotis. Liaukitės! Laikas sustoti. Prašau iš visos širdies: sustokite!“

Iš Vatikano radijo puslapių

DATOS ir SUKAKTYS

Liepos 28 d. – rugpjūčio 2 d.

Liepos 28 d.

– 1414 m. mirė paskutinis Krivių Krivaitis, Lizdeikos įpėdinis Gintautas.

– 1542 m. padėtas kartinis Kauno rotušės pastato pamatų akmuo.

– 1741 m. mirė Antonio Lucio Vivaldi, italų dvasininkas, baroko kompozitorius, smuikininkas, parašęs daugiau kaip 40 operų, oratorijų, 465 instrumentinių koncertų (tarp jų ciklo „Metų laikai“) (gimė 1678 m.).

– 1838 m. gimė Jan Matejko, lenkų dailininkas, žymus savo istorinės tematikos ir karo mūšių paveikslais. Žinomiausias darbas – Žalgirio mūšio scena (mirė 1893 m.). – 1922 m. Lietuva ir JAV užmezgė diplomatinis santykius.

– 1945 m. JAV bombonešis įsirežė į New Yorko dangoraižį „Empire State Building“: žuvo 13 žmonių.

– 1946 m. mirė Alfonsa Muttathupadam, katalikų bažnyčios šventoji. Ji yra pirmoji indė, tapusi šventąja (gimė 1910 m.).

Liepos 29 d.

– 1588 m. Anglijos karo laivynas nugalėjo Ispanijos Nenugalimąją Armadą.

– 1856 m. mirė Robert Schumann, vokiečių kompozitorius ir įtakingas muzikos kritikas, vienas žymiausių XIX a. kūrusių kompozitorių romantikų. Priskiriamas estetizmo krypties (gimė 1810 m.).

– 1883 m. gimė Benito Amilcare Andrea Muscolini, italų politikas, kuris vadovavo Nacionalfašistų partijai ir yra laikomas vienu pagrindinių figūrų, kuriant fašizmą (mirė 1945 m.).

– 1890 m. mirė Vincent van Gogh, olandų tapytojas, postimpresionistas, grafikas (gimė 1853 m.).

Liepos 30 d.

– 1818 m. gimė Emily Bronte, britų rašytoja. Ją labiausiai išgarsino romanas „Vėtrų kalnas“ („Wuthering Heights“) (mirė 1848 m.).

– 1863 m. gimė Henry Ford, pramonininkas, automobilių gamyklos savininkas. Jis įkūrė Ford Motor Company (mirė 1947 m.).

– 1940 m. Lietuvos kariuomenė įjungta į Raudonąją armiją.

– 1941 m. mirė Kazys Skučas, visuomenės veikėjas, generolas, paskutinės LR Vyriausybės vidaus reikalų ministras (gimė 1894 m.).

– 1991 m. Rusijos federacija pripažino Lietuvos Respublikos nepriklausomybę.

– 1994 m. Zarasuose užfiksuotas Lietuvos karščio rekordas: +37,5 °C;

– 2007 m. mirė Ernst Ingmar Bergman, garsus švedų teatro ir kino režisierius, laikomas vie-

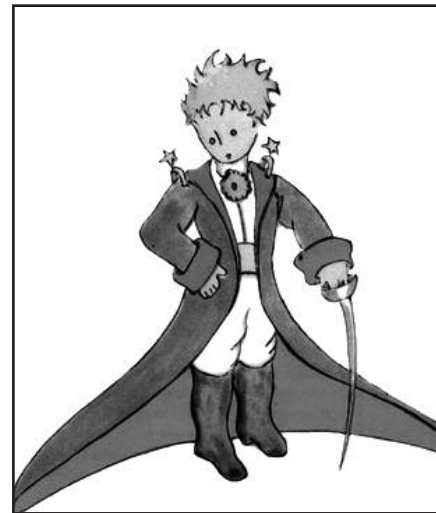
nu iš didžiausių įtaką XX a. kinui padariusių filmų kūrėjų (gimė 1918 m.).

– 2007 mirė Michelangelo Antonioni, garsus italų modernistinio kino režisierius (gimė 1912 m.).

Liepos 31 d.

– 1802 m. gimė Ignas Domeika, žymus Čilės geologas, mineralogas, etnologas, 1831 m. sukilimo dalyvis, Čilės universiteto (Santiago) rektorius, Čilės Respublikos garbės pilietis (mirė 1889 m.).

– 1826 m. Valensijoje (Ispanija) įvykdytas paskutinis inkvizicijos mirties nuosprendis.

– 1944 m. mirė Antoine de Saint-Exupéry, prancūzų pilotas ir rašytojas, labiausiai žinomas dėl savo novelės „Mažasis princas“ (g. 1900 m.).

– 1965 m. Jungtinė Karalystė uždraudė rūkalių reklamą per televiziją.

– 1991 m. Medininkų pasienio poste omonininkai nužudė 7 Lietuvos pareigūnus.

Rugpjūčio 1 d.

– 1520 m. gimė Žygimantas Augustas, Žygimanto Senojo sūnus, Lenkijos karalius (1548–1572 m.) ir Lietuvos didysis kunigaikštis (1544–1572 m.), paskutinysis Jogailaičių dinastijos valdovas, kurio valdymo metu Lenkija ir LDK susijungė, sudarydamos konfederaciją – Abiejų Tautų Respubliką (mirė 1572 m.).

– 1778 m. Hamburge (Vokietija) pradėjo veikti pirmieji taupomieji bankai.

– 1779 m. gimė Francis Scott Key, JAV advokatas ir poetas, parašęs nacionalinio himno žodžius (mirė 1843 m.) – 1793 m. Prancūzijoje įvesta metrinė matų sistema. Vėliau ji tapo pasaulinės matų sistemos pagrindu.

– 1922 m. Steigiamasis Seimas priėmė pirmąją nepriklausomos Lietuvos valstybės konstituciją.

– 1944 m. Antrojo pasaulinio karo metu Armija Krajova pradėjo Varšuvos sukilimą.

Rugpjūčio 2 d.

– 1869 m. Meiji reformomis Japonijoje panaikinta Shinōkōshō keturių klasių (samurajų, ūkininkų, amatininkų ir prekybininkų) sistema.

– 1870 m. Londone atidarytas pirmasis požeminis geležinkelis Tower Subway.

– 1887 m. užpatentuota spygliuota viela. Ji buvo skirta ganykloms aptverti.

– 1924 m. gimė Stasys Lozoraitis, lietuvių diplomatas, visuomenės veikėjas, išėivijos aktyvistas JAV ir Italijoje, politikas, „Vilties prezidentas“ (mirė 1994 m.).

– 1945 m. Potsdamo konferencijos nutarimu Karaliaučiaus kraštas (dab. Kaliningrado sritis) perduotas Sovietų Sąjungai.

1958 m. rugpjūčio mėnesį Niujorke susirinko PLB Seimas, kuriame dalyvavo 112 atstovų iš dvidešimties lietuvių pasaulio šalių: Argentinos, Australijos, Austrijos, Belgijos, Brazilijos, Didžiosios Britanijos, Danijos, Čilės, Italijos, JAV, Kanados, Kolumbijos, Naujosios Zelandijos, Olandijos, Prancūzijos, Švedijos, Šveicarijos, Urugvajaus, Venesuelos, Vakarų Vokietijos. PLB Seimas priėmė Konstituciją ir baigė pradinį organizacinės brandos etapą.

Pastangos buvo vainikuotos sutarimu dėl PLB pirmininko, kuris, suprantama, turėjo būti tiltu tarp Lietuvos ir diasporos, tarp senosios ir naujosios išeivijos, tarp kairiųjų ir katalikų frontų. Istorikai daug nusipelnė, rekonstruodami gilyn į laiką grimztančius įvykius, ginčus ir kompromisų meno pavyzdžius. Regis, čia didelis darbas bus padarytas istorikės Daivos Dapkutės, kuri ėmėsi žymaus Amerikos lietuvių veikėjo, pirmojo ir vienintelio senosios kartos emigranto, tapusio PLB pirmininku Juozo Bachuno (Bačiūno) biografijos. Pagal ją galima bandyti pasekti Amerikos lietuvių pėdomis link bendros lietuvių pasaulio organizacijos atsiradimo.

Kaip atsiskleidžia link spaustuves mašinų artėjančioje Daivos Dapkutės knygoje, Juozas Bachunas priklausė tai palyginti negausiai darbuočiųjų senosios lietuvių diasporos veikėjų grupei, kuri laikėsi tautininkiško pažiūrų. Būdamas pakankamai pasiturintis verslininkas ir išlaikydamas keletą poilsiaviečių būsimas PLB pirmininkas rūpinosi pabėgusiu iš Lietuvos prezidentu A. Smetona ir jo šeima. Prezidentas net kurį laiką glaudėsi J. Bachuno *Tabor Farmoje*. A. Smetonai būnant valdžioje, tautininkai atrodo labai kukliai tarp masinių palaikymą įgijusių kairiųjų ir katalikų. Valstybei žlugus, priešiškus traukėsi į antrą planą, o PLB pirmininko protautininkiška orientacija galėjo būti pliusas. Mat tautininkai, skirtingai nuo kairiųjų ar katalikų, neturėjo jokių galimybių tapti kokia nors vyraujančia jėga PLB.

J. Bachunas buvo labai tinkama figūra atlikti tilto tarp senosios ir naujosios emigrantų bangų vaidmenį. Jis gerai perprato jau pradėjusią blėsti anksčiau labai ryškia Amerikos lietuvių organizacinę veiklą. Jis taip pat buvo pajėgus adekvačiai įvertinti naujosios emigrantų bangos intelektualinį pajėgumą. Neabejojo, kad naujieji išeiviai ilies gyvybės ir blėstančia senosios išeivijos veikla. J. Bachunas gebėjo atskirti ir vertinti tai, ką labai taikliai apibūdino žymus Amerikos lietuvių istorikas ir religinis veikėjas kunigas dr. Vincas Wolkovich Valakavičius: *senieji lietuviai buvo alaus ir viskio gėrėjai ir šoko polką, o naujieji lietuviai mėgavosi konjaku ir šoko tango*.

PLB pirmininkas neabejojo ir įtakingo senosios kartos kairiųjų veikėjo, populiaraus čikagiškio, laikraščio *Naujienuos* leidėjo ir redaktoriaus dr. Pijaus Grigaičio naujos imigrantų bangos diagnoze:

Atvyko žmonės su nauja psichologija, kitose aplinkybėse užaugę, perkentę, pergyvenę daug to, ko mums neteko pergyventi arba ką mes jau buvome pamiršę. Atvyko žmonės su naujomis idėjomis ir veikimo būdais. Natūralus dalykas, kad iš to kilo diskusijos, net ginčai ir nesusipratimai. Ką daryti, kad naujos jėgos įsijungtų į mūsų bendrą veiklą? Bet toks klausimas ne taip greitai išsprendžiamas. Galime džiaugtis, kad mes dėl to nesusibarėme, nors buvo debatų, aštrių pasisakymų iš

KARKLO DIEGAS

lietuvių pasaulio istorija

EGIDIJUS ALEKSANDRAVIČIUS

133

Lietuvos nepriklausomybės minėjimas Waterbury, CT

*vienos ir kitos pusės. Vis dėlto nepasidareme priešai vieni kitiems.*³⁸²

Tam tikrų panašumų ir senųjų Amerikos lietuvių elgseną DP generacijos išeivių atžvilgiu būta Kanadoje. Taip jau susiklostė, kad lietuvių pasaulio istorijoje Kanados ir Jungtinių Amerikos Valstijų puslapiu nuolat buvo įrišti į vieną knygą. Iš dalies tai buvo ir yra taip natūralu, kaip Toronto *Raptors* komandai dalyvauti Nacionalinės krepšinio lygos (NBA) čempionatuose. Kanados lietuvių kolonijos jau prieš karą buvo labai susietos su gentainiais JAV. Po II pasaulinio karo tai dar labiau išryškėjo. Kanada buvo patraukli DP išeiviams todėl, kad per ją vedė įprastiniai keliai į dažno emigranto Eldoradą – Ameriką. Kita vertus, Kanada pradėjo verbuoti jaunus DP vyrus miško darbams gerokai anksčiau, negu išgalėjo jau minėtas JAV imigracijos įstatymas, atkėlęs vartus naujiems lietuvių išeiviams. BALF duomenimis, po karo į Kanadą persikėlė 12 000 lietuvių, o jaunų vyrų procentas tame dideliame būryje buvo didžiausias.

Regis, seniesiems Kanados lietuvių kolonijų gyventojams nauji imigrantai buvo norimi, lauktini, atnešantys naujų idėjų, pakilių veiksmų ir kūrybinės energijos. Tenykščių lietuvių bendruomenė sustiprėjo. Nuo 1952 m. imta rengti kasmetinė bendra lietuvių šventė – *Kanados lietuvių diena*. Kaip ir Amerikos kolonijose Kanados lietuviai labai skaudžiai reagavo į sovietinę Lietuvos okupaciją. 1940 m. susiorganizavo *Kanados lietuvių taryba*, kurios skyriai veikė visur, kur buvo didesnis lietuvių susitelkimas. Kanados lietuvių tarybos Centrą sudarė 30 įvairių organizacijų atstovai³⁸³. Pokario metais iš DP stovyklų pradėjus Kanadon plaukti šimtams naujų išeivių, Taryba aktyviai jiems talkino.

Be to, kad kanadiečiai jau turėjo išvystę savo aktyvų organizacinį tinklą, naujieji ateiviai iš Europos atsinešė pa-

saulinės lietuvių bendruomenės idėją ir jai įgyvendinti sukūrė *Kanados lietuvių bendruomenę*, pernelyg nesistengdami ieškoti bendrų sąlyčio taškų su ankstesnėmis draugijomis. KLB neišvengiamai turėjo konkuruoti su Kanados lietuvių taryba, ypač tada, kai imdavosi kalbėti visų Kanados lietuvių vardu. Santykinė naujų atvykėlių gausa, aukštas intelekto ir susitelkimo lygis jiems leido iš karto užimti labai svarią poziciją bendrame Kanados kolonijų gyvenime. Tai jau buvo skirtumas nuo padėties JAV. 6 deš. negausioje kanadiečių lietuvių aplinkoje veikė bent keturios į visos diasporos vienijimą pretenduojančios organizacijos: Kanados lietuvių taryba, Kanados lietuvių bendruomenė ir dar dvi pastarosios inicijuotos organizacijos – Politinis komitetas ir Politinė komisija³⁸⁴. Viena vertus, tai rodė neracionalų jėgų išsisklaidymą, kita – tam tikrą pusiausvy-

ra ir susigyvenimą, pasiektą tarp ankstesnės kartos lietuvių imigrantų ir naujųjų DP stovyklų išeivių.

PLB atsiradimas reiškė aukščiausią lietuvių pasaulio organizacinę formą, kuri pradėjo savo istorinį kelią tarsi biblinės tautos egzodo vedlė. Pats organizacijos atsiradimo faktas nereiškė, jog kasdienis pasaulyje išsibarsčiusių lietuvių emigrantų ir senosios diasporos narių gyvenimas ėmė ir staiga pasikeitė. Kaip valstybės aparatas nenulemia individo egzistencijos, taip ir PLB veikla derino aukščiausius bendros tautinės egzistencijos registrus, bet ne kasdienius reikalus ir kovą dėl imigrantų vietos po saule. PLB įžiebė lietuvių pasaulio švyturį, kuris neleido pasiklysti, stiprino atokiuose pasaulio kampeliuose išsibarsčiusių lietuvių priklausymo vienai diasporinei tautai jausmus. PLB gaivino tai, kas ankstesnių išeivių buvo sukurta ir diegė naujas iniciatyvas. Koordinacija tų kultūrinės -visuomeninės veiklos sričių, kurios jau iki tol buvo plėtojamos, susižinojimas tarp tolimų bendruomenių ir daugelis kitų kilnių veiksmų įtvirtina neabejotiną PLB vaidmenį lietuvių pasaulio istorijoje. Net jei per savo veiklos pusamžį PLB nebuvo tobulai funkcionuojanti ir ginčų nekelianti organizacija, bet pats diasporos gebėjimas derinti ir koordinuoti šimtus pasaulėžiūrinių ir visuomeninių-tautinių organizacijų interesus, iškelti visą pasaulio lietuvių mobilizuojančias idėjas ir vizijas yra unikalus lietuvių diasporos stiprybės liudijimas.

382. *Visuotinas Amerikos lietuvių kongresas*, 1953 m. lapkričio 27–28 d. 1953; Simanavičiūtė, Daiva. *Pasaulio lietuvių bendruomenės raida XX a. 5–8 dešimtmečiuose*: daktaro disertacija. Vytauto Didžiojo universitetas, 2008, p. 46–57.

383. Michelsonas, Stasius. *Lietuvių išeivija Amerikoje*, p. 418.

384. Ten pat, p. 419.

VIDAUS LIGOS

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos susitarus

AKIŲ LIGOS

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
Akių ligos – chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos susitarus
Tel. 312-337-1285

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

DANTŲ GYDYTOJAI

DR. JOVITA KERELIS
DR. DAIVA BIDVA
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliskai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
55 E Washington, Ste 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260

SKAUSMO GYDYMAS

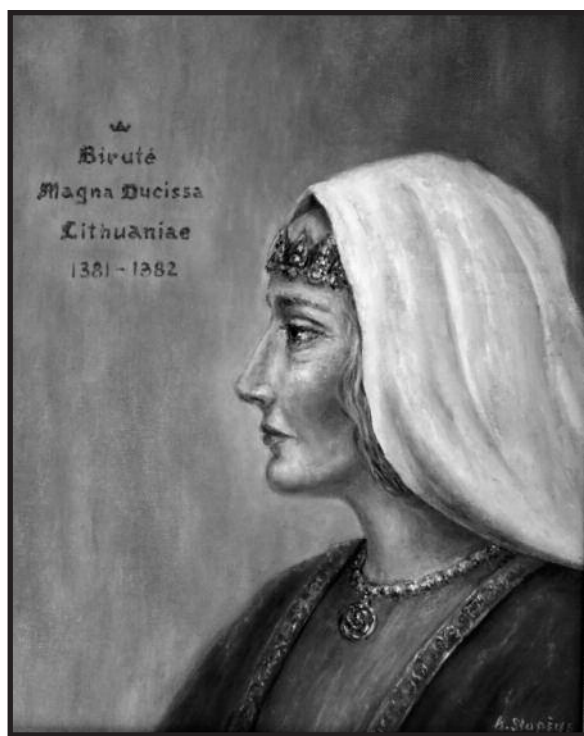
DR. RENATA VARIAKOJYTĖ
SKAUSMO GYDYMO SPECIALISTĖ
7600 W. College Drive
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-5550
Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių bei kitų skausmų gydymas

PRENUMERUOKIME
IR SKAITYKIME
„DRAUGA“!
www.draugas.org

Susigrąžinus Nepriklausomybę, laikas susigrąžinti ir istoriją

Naujoji knyga apie Lietuvos valdovus.

Birutė

Gediminas

ALGIS VAŠKEVIČIUS

Valstybės dienos išvakarėse Druskininkų bibliotekoje surengtas neseniai išleistas knygos „Viduramžių Lietuvos viešpačiai“ apie Lietuvos kunigaikščius, valdžiusius XII–XV amžiuje, pristatymas. Šis mažai žinomas ir retokai prisimenuamas laikotarpis Lietuvos istorijoje yra itin svarbus ir reikšmingas – tai savo knyga įrodė jos autoriai istorikai Inga ir Tomas Baranauskai bei kunigaikščių portretus nutapęs dailininkas Artūras Slapšys.

Tūkstantmetėje Lietuvos istorijoje ypatingu intensyvumu pasižymi trys paskutiniai viduramžių šimtmečiai, laikotarpis tarp 1183 ir 1492 metų. Per šiuos tris šimtmečius Lietuvos teritorija išaugo nuo 9 iki 900 tūkstančių kvadratinų kilometrų ir galiausiai užėmė devynis procentus Europos žemyno.

Šią šalies plėtrą vykdė ir jai vadovavo konkretūs žmonės – valdovai, kunigaikščiai, kurių veidai, atkurti dailininko Artūro Slapšio portretuose, žvelgia iš naujosios knygos puslapių. Tai ir rūstūs, karo nugairinti vyrų veidai, kurių nutapyta 39, ir 6 moterys – Lietuvos didžiosios kunigaikštienės bei Lenkijos karalienės. Jos taip pat paliko pėdsaką Lietuvos istorijoje. Nors šie veidai dažniausiai yra menami, išvaizduojami, jie padeda pajusti anos rūsčios, karingos, bet kartu ir įkvepiančios epochos dvasią, o svarbiausia – išvelgti konkrečius žmones abstrakčių kovų bei įvykių sukuryje.

Tai jau penktasis šios knygos pristatymas – pirmasis buvo surengtas Trakų pilyje, čia eksponuoti ir visi 45 portretai. Į Druskininkus, kur gyvena šios knygos idėjos autorius verslininkas Antanas Gedvilas buvo atvežti aštuoni portretai. Pristatydamas renginį ir knygą A. Gedvilas sakė, kad pirmiausia jis susidomėjo istorine Karšuvos žeme ir jos valdovu kunigaikščiu Alminu.

„Man buvo labai svarbu parodyti lietuviams, o taip pat ir kaimynams baltarusiams, ukrainiečiams, kokia plati yra mūsų istorijos geografija, kiek daug bendrų sąsajų mes turime. Knygoje galima rasti retai minimus kunigaikščius, čia daug po kruopelę surinktų įdomių faktų, kurie leidžia geriau išvaizduoti tą epochą. Tai pir-

mas kartas, kai pavyko surinkti informaciją apie visus to meto valdovus į vieną vietą”, – sakė A. Gedvilas.

Knygos tekstų autoriai istorikai Tomas ir Inga Baranauskai džiaugėsi, kad dailininkui A. Slapšui pavyko perteikti portretuose Lietuvos valdovus, nes daugelis jų yra tik išvaizduojami. Itin sunku buvo atkurti moteris, nes norėta perteikti ir to meto rūbų ypatybes, ir papuošalų detales. Tad moteris valdoves net teko pertapyti kelis kartus, o remtis nelabai buvo kuo, nes, sakysim, Lietuvos didžiojo kunigaikščio Vytauto pirmosios žmonos Ona Vytautietės Trakų pilyje išlikusios blankios freskos net neleidžia išvelgti, kaip ji išties atrodė.

Knygos dailininkas A. Slapšys sakė, kad idėja nutapyti senuosius Lietuvos valdovus buvo kilusi jau seniai, nes jis buvo tapęs senovės graikų kariu, taip pat skandinavų vikingus – šie portretai dabar yra atsiderę viename Islandijos muziejuje.

„Tapyti išvaizduojamus portretus yra sunku, nes nesinori veidų per daug išgražinti, ‘nūsaldinti’, norisi kuo tiksliau perteikti tos epochos ženklus – rūbus, ginklus. Man labai svarbu, kad šiuos portretus pamatys ir buvusios Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės teritorijoje dabar gyvenantys ukrainiečiai, baltarusiai.

Man teko nemažai metų gyventi

Amerikoje, ir dažnai lankantis bibliotekose, knygynuose krisdavo į akis, kad literatūros apie Lietuvą, jos istoriją visiškai nėra. Tai užgavo ambicijas, todėl ir kilo noras labiau pasigilinti į tokią turtingą ir svarbią mūsų istoriją”, – prisiminė dailininkas.

Savo istoriniais ir simbolistiniais darbais žinomas menininkas (apie jo gyvenimą Amerikoje neseniai rašyta „Drauge“) dabar eksponuoja kūrybą Birštono kurhauze. Tai paroda-pardavimas, kurio metu pusę visų surinktų lėšų dailininkas skirs Birštono Šv. Antano Paduviečio bažnyčiai remti.

Knyga „Viduramžių Lietuvos viešpačiai” jau yra išversta į anglų kalbą ir spalio mėnesį kartu su portretais bus pristatyta Ukrainoje, Lucko mieste. Čia yra vykdoma programa „Gedimino kelias”, kurios metu prisimenama istorinė Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės praeitis.

Knygos vertimu susidomėta ir Didžiojoje Britanijoje – A. Slapšys sakė, kad britų mėnesinis žurnalas „Military Times” paprašė portretų pavyzdžių ir rengia straipsnį apie Lietuvos valdovus. Darbų kopijos išsiųstos ir į Latviją.

„Visa tai – Lietuvos, jos vardo ir jos istorijos populiarinimas. Man itin malonu, kad mūsų senaisiais valdovais vis labiau susidomi ir jaunimas – kai paroda buvo rodoma Skaudvilėje, ją pa-

Knygos tekstų autorius T. Baranauskas A. Vaškevičiaus nuotraukos

Dailininkas A. Slapšys nutapė valdovų portretus.

matė apie tūkstantis moksleivių. Esu įsitikinęs, kad dabar, kai esame susigrąžinę savo Nepriklausomybę, pats laikas susigrąžinti ir mūsų istoriją”, – teigė A. Slapšys.

Renginio metu buvo teigiama, kad būtina rūpintis savo istorija, nes tą daro ir Lietuvos kaimynai. Štai visiškai neseniai, birželio pabaigoje Baltarusijos mieste Vitebske buvo atidengtas paminklas Lietuvos didžiajam kunigaikščiui Algirdui, žinomam savo kariniais žygiais prieš Maskvą 1368–1372 metais. Algirdas taip pat buvo Vitebsko kunigaikštis (jo pirmoji žmona Marija – Vitebsko kunigaikščio duktė). Baltarusių istorinei atminčiai reikšmingas įvykis skirtas Vitebsko miesto 1040 metų sukakčiai.

Paminklas kunigaikščiui iškilo priešais Kristaus Prisikėlimo cerkvę netoli rotušės, kur jau ketverius metus stovėjo postamentas, papuoštas Algirdo įsakymu pastatytų Vitebsko pilių bareljefais. Paminklas vaizduoja kunigaikštį Algirdą, šarvuotą, bet nepridengta galva, kuris sėdi ant žirgo ir ant ištiestos dešinės rankos laiko medžioklinį sakalą.

Naujasis paminklas kunigaikščiui Algirdui Baltarusijoje.

www.tut.by nuotr.

Pagerbtas lietuvių kosmonauto R. A. Stankevičiaus atminimas

Laisvės alėjoje įsikūrusioje Vinco Kudirkos viešojoje bibliotekoje iki rugpjūčio 2-osios veiks filatelijos bei filokartijos paroda „Lietuviai žiūri į dangų“ iš Henriko Kebeikio kolekcinė rinkinių. Parodos pristatymas ir tragiškai žuvusio lietuvių kosmonauto, lakūno bandytojo Rimanto Antano Stankevičiaus 70-ųjų gimimo metinių minėjimas bibliotekoje vyko šeštadienį, liepos 26 d.

Pasak V. Kudirkos viešosios bibliotekos kultūros renginių organizatorės Dalios Poškienės, didžioji dalis parodos eksponatų – autografuotų vokų, nuotraukų, pašto ženklų – skirta R. A. Stankevičiaus veiklai ir gyvenimui. Atminimo valandoje bei parodos pristatyme dalyvavo kosmonauto artimieji bei šeimos nariai.

Turtingas įvykių ir gan sunkių išbandymų buvo Marijampolės 2-osios vidurinės mokyklos auklėtinio R. A. Stankevičiaus gyvenimas.

1966-aisiais jis baigė Černigovo aukštąją aviacijos mokyklą, tarnavo lakūnu kariniuose daliniuose ne tik tuometinėje SSRS, bet ir užsienyje, netgi dalyvavo karo veiksmuose. 1973 m. išleistas į atsargą. Po dvejų metų baigęs SSRS Aviacijos pramonės ministerijos skrydžių tyrimo instituto lakūnų-bandytojų mokyklą, R. A. Stankevičius dirbo tame pačiame centre. Atlikdavo bandomuosius aukščiausio sudėtingumo skrydžius. Skraidė 57 tipų lėktuvais ir turėjo didesnę nei 4000 valandų skrydžio stažą.

1977-ųjų liepą lietuvis lakūnas bandytojas buvo paskirtas į specialaus pasirengimo grupę skrydžiui daugkartinio naudojimo erdvėlaiviais „Buran“. 1979 metų pradžioje Medicinos komisija patvirtino jo tinkamumą kosminiams skrydžiams.

Jis mokėsi pagal bendrą kosminės parengties programą, o 1980 metų rudenį R. A. Stankevičius buvo įtrauktas

į Skrydžių tyrimo instituto kosmonautų-bandytojų būrį. 1982–1983 m. rengėsi kosminiam skrydžiui kaip rezervinės įgulos narys, bet, pakeitus programą, buvo atšauktas. Panaši, nepalanki lietuviui kosmonautui situacija pasikartojė ir vėlesniais metais.

1989 m. rugsėjo mėn. R. A. Stankevičiui suteiktas nusipelnusio SSRS lakūno-bandytojo vardas. Po metų jis dalyvavo aviacijos šventėje JAV, vėliau – Italijoje. Būtent šioje šalyje R. Stankevičiaus parodomasis skrydis naikintuvu buvo lemtingas: 1990-ųjų rugsėjo 9 d. Trevizo provincijos Salgareda aerodrome vykusiame aviacijos šou puikus pilotas ir vienintelis Lietuvos kosmonautas R. A. Stankevičius žuvo per sprogimą, naikintuvui atsitrenkus į žemę.

R. A. Stankevičius palaidotas Kaune. Rusijos Žukovskio mieste yra Stankevičiaus gatvė, o kapinėse šiam žmogui pastatytas memorialinis paminklas. R. Stankevičiaus vardu pavadinta mokykla Marijampolėje.

ELTA info

Vytenis Lietuvninkas, gyvenantis **Chicago, IL**, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 100 dol. laikraščio leidybos išlaidoms sumažinti. Nuoširdžiai dėkojame už dosnią paramą.

Ateitis Relief Fund, Inc., Lemont, IL, atsiuntė 100 dol. laikraščio leidybos išlaidoms sumažinti. Nuoširdžiai dėkojame už dosnią paramą.

Raminta Jacobs, gyvenanti **La Grange, IL**, pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą ir paaukojo 50 dol. Nuoširdžiai dėkojame už suteiktą finansinę paramą.

Joana Tautvila, gyvenanti **Lake Villa, IL**, pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą ir paaukojo 50 dol. Nuoširdžiai dėkojame už remiamą lietuvišką spausdintą žodį.

Viltis A. Jatulis, gyvenanti **Woodland Hills, CA**, pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą ir paaukojo 50 dol. Padėka už išsaugotą lietuviško žodžio skambėjimą.

Mečys Šilkaitis, gyvenantis **Seminole, FL**, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Dėkojame už suteiktą paramą.

Algirdas A. Banys, gyvenantis **Bloomfield Hills, MI**, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Padėka už išsaugotą lietuviško žodžio skambėjimą.

Emily Valančius, gyvenanti **Orland Park, IL**, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Dėkojame už ne vienerių metų paramą.

VIENERIŲ METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A † A BIRUTĖ KIRKUTYTĖ BERNOTIENĖ

Mūsų brangioji Mama, Močiutė, sesuo ir draugė Amžinybėn iškeliavo 2013 m. liepos 25 d.

Minint šią liūdną sukaktį, šv. Mišios už jos sielą bus aukojamos Putname ir Kennebunkporte.

Prašome draugus ir pažįstamus prisiminti Birutę maldoje.

Liūdinti šeima

Redakcija atsiprašo a. a. Izabelės Savickaitės-Žmuidzinienės ir a. a. Birutės Kirkutytes-Bernotienės artimųjų dėl šeštadienio, liepos 26 d. laidoje įsivėlusios klaidos.

*Viešpaties išpirktieji sugrįš;
Ir amžinu džiaugsmu vainikuoti,
įžengs į Zioną.
Juos lydės džiaugsmas ir linksmybė.
Liūdesys ir aimanos pasitrauks.*

– Izaijo knyga 51:11

*Margaspalvė peteliškė
Dangaus žinių atskraidina,
Verkiančią širdį nuramina,
Dingusį džiaugsmą sugrąžina.*

– Izabelė, Neringa 2005

A † A IZABELĖS SAVICKAITĖS ŽMUIDZINIENĖS

mirties metinėms, liepos 26 d., už Jos vėlę bus atnašaujamos šv. Mišios ir maldos Marijos Nekalto Prasidėjimo vienuolyno koplyčioje, Putnam, CT; Neringos stovykloje, Vermonte; Pranciškonų vienuolyno koplyčioje Kennebunkport, ME; Our Lady of Lourdes ir St. Stanislaus bažnyčiose, Rochester, NY; Lietuvoje – Dambavos bažnyčioje, Šv. Onos, Šv. Jonų ir Šv. Bernardinų bažnyčiose Vilniuje.

Artimuosius, draugus ir pažinėjusius Velionę, prašome a. a. Izabelę prisiminti nors trumpa maldele.

Jaučiame Mamos netekties, mirties liūdesį. Tuo pat esame pasotinti dėkingumo palaima.

Simas ir Antanina

A. a. Grožvydos Giedraitytės atminimui **Elzbieta Verikienė**, gyvenanti **Racine, WI**, „Draugui“ aukoja 200 dol. Esame nuoširdžiai dėkingi už auką.

150 dol. a. a. Stasės Semėnienės atm. „Draugui“ aukojo: N. Nelson, Baraboo, WI; R. G. Robkin, Baraboo, WI; E. Dargel, Reedsburg, WI; T. McVickers, Baraboo, WI; C. Ankenbrand, Baraboo, WI; B. Boryla, Baraboo, WI; B. Connolly, Baraboo, WI. Nuoširdžiai užjaučiame dukrą Nijolę Semėnaitę Etwiler, jos šeimą ir visus artimuosius. Širdingai dėkojame visiems aukotojams.

Grazina Lapas, gyvenanti **Kanadoje**, a. a. **Stasės Semėnienės** atminimui „Draugui“ aukoja 200 dol. Nuoširdžiai dėkojame už dosnią auką.

PAS MUS IR APLINK MUS

■ **Brighton Parko Švč. Mergelės Marijos** Nekalto Prasidėjimo bažnyčioje (2745 W. 44th St., Chicago, IL) rugpjūčio 3 d., sekmadienį, 10 val. r., švęsime 18-tąjį metų sekmadienį. Eucharistijos šventimą atnašaus kun. Gediminas Keršys. Primename taip pat, kad kiekvieną ketvirtadienį, 8 val. r., šv. Mišios laikomos lietuvių kalba. Kviečiame visus dalyvauti.

■ **Aplankykime lietuvių menininkės** parodą. Šiuo metu Evanstone (IL), Hevanston galerijoje, vyksta keturių menininkų paroda. Viena jų – Aušrinė Kerr. Paroda, pavadinta „Earth and Air“ („Žemė ir oras“), vyks iki rugpjūčio 10 d. Galerijos adresas: 531 Davis Street, Evanston, Illinois 60201.

Sukurkime New Yorko gidą savo draugams

Turbūt kiekvienas esame sulaukę svečių iš Lietuvos, o kartu – ir gausybės klausimų: ką pamatyti New Yorke? Kur pernaktoti pigiau? Kaip veikia metro sistema? Kiek arbatpinigių turėtume palikti? Šiuos ir eilę kitų klausimų turbūt teko atsakyti ne kartą. Kodėl nesukūrus „lietuviško“ New Yorko gido, kuriame visi kartu sukauptume informaciją ir pateiktume atvykstantiems draugams? Šiuo tikslu sukūrėme dokumentą, kurį galite redaguoti visi: <https://bit.ly/nylt-gidas>. Kviečiame pasidalinti turima informacija, pasiūlyti rubriką ar naudingą patarimą. Kai sukaupsime pakankamą informacijos kiekį, jį sumaketuosime ir patogiai pateiksime nylithuanian.org svetainėje. Kartu sukursime naudingą informacijos šaltinį, kuriuo pagelbėsime atvykstantiems tautiečiams, o galbūt ir patys sau!

nylithuanian.org info

PRENUMERUOKIME IR SKAITYKIME
„DRAUGĄ“

DRAUGAS NEWS

TIK
\$35

pirmiems
metams

Prenumeruokite
sau,
savo vaikams,
draugams,
vaikaičiams!

Vardas, pavardė _____
Adresas _____
Miestas, Valstija Zip _____
El. paštas _____

Čekį rašyti ir siųsti: Draugas News, 4545 W 63 St, Chicago, IL 60629

Arba prenumeruokite tinklalapyje: www.draugasnews.org

Ar pameni „Baltijos kelią“ ir ore tvyrojusią išsilaisvinimo dvasią?
Ar pameni, kaip visa Lietuva
tądien alsavo viena mintimi, viena idėja?
O šiandien ir vėl bandoma perbraižyti Europos žemėlapi...

JEI MYLI LAISVĘ,
ATEIK IR DALYVAUK!

EMBRACE FREEDOM THE BALTIC WAY

Rugpjūčio 23 d., šeštadienį,
3:00 – 5:30 v.v.
Daley Plaza, Čikagoje

Čia koncertuos
legendinės grupės
„Antis“ lyderis
Algirdas Kaušpėdas

taip pat Armands Birkens, Kristi Roosmaa, choras „Dainava“,
tautinių šokių grupės „Suktinis“ ir „Laumė“, šokių studija „DanceDuo“ ir kiti
Minint Molotovo-Ribentropo pakto pasirašymą ir tragiškas to pasekmes,
bus pristatoma paroda „No Home To Go To. The Story of Baltic Displaced Persons“

Šiais metais rugpjūčio 23 d. minėsime dvi mūsų Valstybės istorijai lemtingas sukaktis. Prieš 75-erius metus du brutaliausi praėjusio amžiaus trionai: Hitleris ir Stalinas, nusprendė pasidalinti Europą ir, išprovokavę Antrąjį pasaulinį karą, sulaužė daugybės milijonų žmonių bei lietuvių tautų ir valstybių likimus. Praėjus 50-čiai metų po Molotovo-Ribentropo pakto pasirašymo, 1989 m. trijų okupuotų Baltijos valstybių gyventojai susikibo rankomis į 650 kilometrų ilgio gyvą grandinę – Baltijos kelią, sujungus Vilnių, Rigą ir Taliną. Toku būdu pademonstruota, kad jokia trionija negali sulaužyti žmonių ir valstybių laisvės troškimo. Jai 1989-ųjų rugpjūčio 23-oji simbolizuoja trionijos triumfą, tai ta pati diena po lygiai 50-ties metų pasauliui liudija gerio pergalę prieš blogį, tiesos – prieš klaidą. Dar po ketvirtio amžiaus nuo istorinių 1989-ųjų, Europa vėl stebi revanšistinių lėgų bandymus pasaulį nublokšti atgal į laikus, kai neegzistavo tarptautinė teisė, o pasaulio žemėlapių kontūrai galėjo būti perbraizomi pasitelkus konvencines ir nekonvencines priemones.

Ar pasaulio bendruomenė jau užmiršo, kur veda šie grubūs ir eksperimentiniai? Mūsų patarimo priimti, kad mums lietuviams ir kitiems baltijos valstybių piliečiams, kad ji gyvena visą mūsų šeimą.
Pasikvieskime šeimą, draugus ir, nešini vėlavomis, kartu užtvindykime miesto aikštę!
Priminkime pasauliui, už ką aukojamos gyvybės, tai, be ko nebeįsivaizduojame savo ir savo vaikų gyvenimo.
Daugiau informacijos www.urm.lt/cikaga

Lenkijoje paminėtos Dariaus ir Girėno skrydžio per Atlantą metinės

Lenkijos miestuose Ščecine ir Pščelnike liepos 13 dieną vyko renginiai, skirti Lietuvos lakūnų Stepono Dariaus ir Stasio Girėno skrydžio per Atlantą 81-osioms metinėms. Pagerbiant „Lituanicos“ pilotų atminimą, Ščecino Šv. Jokūbo katedroje buvo aukojamos šv. Mišios, kurias laikė Ščecino-Kamiensko metropolijos arkivyskupas Andrzej Dzięga.

Jų pabaigoje Lietuvos ambasadorė Lenkijoje Loreta Zakarevičienė padėkojo visiems, kurie puoselėja Lietuvos didvyrių atminimą ir garina jų vardą pasaulyje.

Ambasadorė, Lietuvos gynybos atašė Lenkijoje Raimondas Matulaitis ir Lietuvos garbės konsulas Ščecine Wiesław Wierzchos padėjo gėlių prie Šv. Jokūbo katedroje įrengtos S. Dariaus ir S. Girėno atminimo lentos.

„Lituanicos“ sudužimo vietoje Pščelniko miške, prie S. Dariaus ir S. Girėno paminklo, lietuvių ir lenkų kalbomis taip pat aukotos šv. Mišios už šviesų legendinių lietuvių lakūnų atminimą.

„Prieš 81 metus visa Lietuva laukė atskrendant savo sūnų. Laukė, bet taip ir nesulaukė, nes pilotų žygis ir gyvybės nutrūko čia, šiame miške, vos už 650 kilometrų nuo Kauno. Taip arti ir kartu taip toli nuo išsvajoto tikslo“, – minėjime sakė L. Zakarevičienė.

Renginio metu meninę programą atliko Punsko licėjaus moksleiviai.

URM info